

Молода Україна

журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXIII

ВЕРЕСЕНЬ — 1973 — SEPTEMBER

Ч. 215

ТОРОНТО

НЬЮ-ЙОРК

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo. Lupul
P. O. Box # 203
Niagara on the Lake, Ont.

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

Iw. Hrynko,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

✓ Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

Листування з редакцією та
адміністрацією просимо
слати на адресу:

МОЛОДА УКРАЇНА
Box 40, Postal Station "M"
Toronto, Ontario, Canada
M6S 4T2

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редагує Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O. D. U. M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, U.S.A.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата — 12 чисел

У С.Ш.А., у Канаді і в Україні ----- 6.00 доларів

Ціна одного примірника: 60 центів

В Австралії ----- 4.00 дол. (австрал.)

Ціна одного примірника: 40 центів

В Англії і Німеччині ----- 4.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи ----- 3.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 30 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки ----- 2.50 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 25 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає остан-
нє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтерна-
ціональні купони (International coupon) на суму 25 канадських
центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає
за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів
не повертає.

Статті, підписані прізвищем або ініціалами автора, не завжди
відповідають поглядам редакції.

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Діма, Р. Завадович — Поезії. В. Сварог —
Джерела поетичної широти. О. Питляр — Асиміляція — там і тут.
О. Несіна — Розвиток теорії еволюції життя. А. Галан — Туристична
подорож. Сторінка молодих авторів. З Одумівського життя і праці.
Хроніка. Розмаїтості. Гумор. Сторінка Юн. ОДУМ-у.

На обкладинці: Жінка з снопом. О. Кульчицька

ДИМА

Запружено вулиці
Залізобетонними тоннами,
виростають будинки до хмар.
— А будуть ще вищі, — інженери говорять.
Здається: ще трохи
і ми потонемо
на дні
камінного
моря...
Та нехай виростають собі аж під хмари
новозбудовані стіни,
нехай височіють,
стискаючи вулиці в залізних обіймах, споруди.
Аби серце людське
не робилось від того камінним
і щоб люди
були, як люди.

ДРУЗІ

Різні бувають друзі.
Часом це верби, схилені в тузі,
що скаргу твою незлосливу
вислухають терпеливо.
Часом це інші дерева.
Наприклад: магнолій рожевих
гілки, ніжним цвітом одягнені,
як руки до тебе простягнені.
Або в горах — вітер співучий,
або куш диких рож на кручі,
що, колючий, тебе не вколе
так, як люди,
злим словом ніколи
Різні бувають друзі...

ПІД ДОЩЕМ

Ішли закохані під дощем
вулицями опорожнілими.
Дош падав
ще, і ще, і ще,
краплями обважнілими.

Ішли закохані.
Вітер — як ніж
лезом холодним у спину.
— Чи ти не змерзла? — юнак міцніш
притиснув до себе дівчину.

Вона пригорнулась, немов котеня,
— Чи змерзла? — перепитала.
— Такого чудового, теплого дня
я ще в житті не мала.

Пам'яті Василя Симоненка

Поети (взагалі мистці) —
хімерне плем'я
з думами вогнистими.
Ви їм кажете: "Ідіть по дорозі оцій,
тут гладенько і зручно" — А вони
йдуть шляхами своїми,
хоч би навіть тернистими.

Ви їм стелете килим до ніг,
пропонуєте славу, багатство,
та різні вигоди хороші,
аби вас прославляли...
Про вас щоб складали пісні
і не так собі, а за гроші.

А вони, ті поети (мистці взагалі),
ті чутливі творіння,
ніжні душі так звані,
можуть бути такі непокірні і злі
і настільки незламні в своєму писанні, —

що хоч криком кричи, хоч лякай,
чи підступністю, наклепом змушуй,
та вони — ані слова.
Ніжні душі... а впертість така,
як у скелі, що й з місця не зрушиш.

І напишуть не те, що хотілось би вам, —
тільки їхньому серцю,
надхненному, полум'яному.
Бо такі вже поети...
Це істина не нова,
давно уже znana нам.

ПОКІРНІСТЬ

Осінні дощі — дошкульні,
осінні вітри — колючі.
Схилити голови квіти,
покірно чекають смерті.

Вже навіть не просять у сонця
зігріти їх ще раз, востаннє...

Із збірки "Зустріч років" 1973

Вадим СВАРОГ

ДЖЕРЕЛА ПОЕТИЧНОЇ ЩИРОСТІ

(Б. Олександрів: "Колокруг". Поезії. Канада)

Рецензуючи збірки віршів Б. Олександрова, літературні критики й рецензенти одноставно відзначили в них високу культуру поетичної форми, вишуканість словника, інтимну ліричність та співучу мелодійність.

Усе сказане про попередні збірки Олександрова можна повторити й тепер, говорячи про нову збірку його поезій "Колокруг". Але повторення вже не раз сказаних загальних фраз навряд чи викличе в читачів новий інтерес до поета. Та й самому поетові, який хоче удосконалювати свою літературну кваліфікацію, повторення компліментів не принесе ніякої користі.

Кожна нова книжка має бути новим кроком поета вперед на шляху визрівання його творчої снаги. Якщо в новій збірці не дасться знайти ширших художньо-філософських обріїв та глибшого проникнення в життя в порівнянні з попередніми книжками, то кроку вперед у творчій біографії поета не сталося. Повторення пройденого протипоказане мистецтву. Отже завдання рецензента — або знайти в рецензованій книжці нові виміри, або не знайти їх.

Стараючись передугадати що саме критики можуть сказати про "Колокруг", Б. Олександрів відзначає журливу тональність своєї збірки як можливий об'єкт критицизму. Він передбачає, що йому можуть закинути песимізм і намагається завчасно виправдати скептицизм, що, за його словами, як світогляд, нічим не гірший від оптимізму, "особливо в галузі поетичної творчості".

Борис Олександрів, звичайно, має рацію. Поет має право бути песимістом — і в своїх промінальних настроях, і в своєму світобаченні та світовідчужанні. Бажано тільки, щоб цей песимізм не був деструктивний, не був модною крикливою позою, а настроював нас на самокритичний лад.

Має рацію Б. Олександрів і тоді, коли говорить, що найприкрішим для поета закидом є винувачення його в нещирості, афектації, позі. Саме бо від цих хиб іде пряма дорога до банальності. Наполягання поета на тому, що він насамперед намагався бути щирим, зобов'язує критика зосередити свій розгляд його творчості на потребі або підтвердити, або заперечити це твердження поета.

У чому ж полягає лейтмотив "Колокруга", в чому патос цієї збірки віршів? Назва збірки — тавтологічний неологізм, мабуть, створений самим поетом — навіює думку про те, що людське існування — це по суті біганина по замкнутому колу, з якого нема виходу в ширші простори.

Насамперед знаходимо в збірці ряд віршів на тему, що, здається, стала обов'язковою для кожного меланхолійного поета — вірші про трагічне

кохання, що з тих чи інших причин закінчилося взаємовідчуженням коханців. Відзначмо в дужках, що з кожною минаючою епохою писати вірші на цю тему стає щоразу трудніше.

Далі збірка включає кілька віршів про трагедію старих людей — і на батьківщині, і поза нею. Це тема багата можливостями, особливо під пером автора в похилому віці. Кілька віршів присвячено трагедії людини-поета. Ряд віршів можна згрупувати спільністю загальної теми, що її слід визначити як "вельтшмерц", скорботне бачення життя як зачарованого кола. Ці вірші говорять про неможливість тривалого щастя, про ілюзорність швидкоплинних щасливих моментів, після яких навколо людини з іще більшою силою зникається п'їтма.

Пригадуючи "Тугу за сонцем", бачимо, що "Колокруг" не вносить чогось істотно нового в давню тематику Б. Олександрова. Але може поглибилось чи в чомусь увиразнилось поетове трактування цих тем?

Найменш вдалим в цій збірці мені здаються вірші про кохання. Сюжети цих віршів плутані, неясні: не то їх ліричний герой сумує на самоті та декламує до відсутньої, не то говорить з присутньою, багатослівно й вигадливо прощаючись із нею. Про те, що саме встало між недавніми коханнями неподоланною перегороджею, ми ні з одного вірша не довідемося. Про яку ситуацію говорять, наприклад, такі рядки:

Що було, те було. І дарма
Розважати, страждати, гадати.
Поміж нами густішає тьма,
Затирає і вчинки, і дати.

— — — — —

Принеси мені келих вина!
Як поволи яріє край неба!
Ми одні. Я один. Ти одна.
І крім тебе нікого не треба...

Цьому віршеві бракує передусім логіки в розвитку почуття, яка, власне, й творить драму. Звичайно, поет не зобов'язаний давати читачеві передісторію поетичного моменту, докладний звіт про те, що сталося між ним і його подругою. Але він просить у нас співчуття, тобто віри в глибинність його драми, віри в те, що його сльози (а він таки не раз "сміється в тумані сліз") — це не гліцеринові сльози на розмальованому під трагічну маску обличчі П'єрро, а справді, гарячі й солоні, сльози мужчини. Тільки як повірити поетові, який так вишукано декларує:

Зажурився на стінці Гойя,
Простеляється п'їтма габою.

Що я винен, що ти не моя?
Що ти винна, що я не з тобою?

(“Новорічне”)

Не збулася жадання казка,
В зорі, в море пішла, сумна.
Ти — остання моя поразка,
Ти — осіння моя весна.

(“Знову ти”)

Сині зорі — і небо без дна.
І спізнiлі гадки — на розвагу.
Принеси мені келих вина,
Щоб згасити цей смуток і спрагу.

(“Сині зорі...”)

У цих віршах забагато навмисне туманної реторики та ремінісценцій. Страждання героя манерні, афектовані, еготичні, самолюбувальні. Версифікаційна технологія в цих віршах панує над змістом, естетизує емоції до такої міри, що про якусь їхню ширість не доводиться й говорити. Герой страждає занадто “красиво”, занадто “драматично” ридає й по-старомодному ламає руки.

І ці надмірно красиві вірші залишають мене холодним, байдужим. Непереконливість вірша найчастіше буває наслідком браку в ньому справжнього глибокого почуття, відсутності його спонтанного вияву, імітації темпераменту, претензійності.

Фактура цих віршів викликає в моїй пам’яті, зокрема, вірші символістів початку цього сторіччя — від Бальмонта до Блока — з їхньою навмисною зибкістю ситуацій і емоцій, манерністю й стилізаторством, хоч і при строгій, відточеній формі. Звичайно, у Б. Олександрова немає занадто явного примату форми над змістом. Він все таки хоче оповідати. Немає в нього й характерної для символістів мітологізації дійсності, ірраціональної інтуїції, притаманності смислу, заглядунів у потойбіччя. Зате є характерний для цієї поезії арсенал формальних засобів. Вони свідчать про те, що наш поет пильно працює над удосконаленням своєї поетичної техніки.

У своїх віршах — не тільки любовних, але й інших — Б. Олександрів широко користується такими композиційними засобами та стилістичними фігурами, як паралелізми, антитези, емпізи, різного роду повтори (найчастіше епіфори), ампліфікації. Вражений технічною вмілістю автора, читач починає читати його вірші як ілюстрації до підручника з поезики. Але техніка не повинна затьмарювати собою найголовнішого в поезії.

У вірші “Чекання”, де йде мова про старого батька, якому на чужині сниться рідна земля, здається недоречним послідовне застосування епіфор (повторення в кінці строф тих самих слів чи словосполук, якими ці строфи починаються). Але епіфори більш на місці в такому, напр., вірші, як “Той сонет”. Взагалі епіфора — одна з найулюбленіших фігур у стилі нашого поета.

У різних віршах зустрічаємо антитези, різкі контрастування образів, напр.:

Все реальне здавалось чудним
І звичайним — цілком нереальне.

Ти здавалась мені неземна
І така неказанно звичайна.

Ми одні. Я один. Ти одна.

Паралелізм застосовано у вірші “Як складати вірші”:

Як складати вірші — запитайте вночі вітерця.
Як творити пісні — запитайте звичайну сопілку.
Як любити життя — запитайте гарячі серця,
Кучеряву хмарину, що он зачепилась за гілку.

На алітерації побудовано вірш “Спомин про голубиний гомін”:

Говори у години голублені
В гомінливому гаю, в гурті,
Де гудуть, у гушавині згублені,
Голокорі грабини густі.

Особливої художньої виразності поет домагається від емпізи і апосіопези — емоціональної, схвильованої побудови ліричної мови з відповідними інтонаційними засобами. Як приклад, наведу таку строфу:

Коли гнів спалахне і гарячі поширять зіниці, —
Говори, говори... Я мовчу. Говори, говори!
Пролетять поміж нами у вугіль оперені птиці
Із протоптаних трав — догори, догори, догори...

Подібного роду емпізи наповнюють вірші “Коли гнів спалахне”, “Рефлексії в осінне надвечір’я”, “Неможливість” та інші.

Мова Б. Олександрова послідовно культивована в дусі романтичної естетики і загалом культурна, але подекуди в ній трапляються нелітературні наголоси: “приречений” з наголосом на другому “е”, “ловлю” з наголосом на “о”; неправильні словоформи, напр., “з почотом”, “ввічу”; російізми, напр., “відсторонював руки”, “коротав дні”; дивні слововигадки, напр., “колокружний вітряк”, “прибережні ніші”.

А тепер про головне в збірці, про її добрі вірші, зігріті справді щирим і теплим почуттям. Вірші, в яких поет забуває про анафори й епіфори та, не мудруючи лукаво, віддається простим і глибоким емоціям.

У таких віршах ми знаходимо підтвердження давньої істини, що поезія — це не просто “красиві” фрази, а краса, знайдена в людській природі. Вирощувати в душах людей духовність — почесне завдання поезії. Висока температура вірша і його психологічна далекосяжність дається не витонченою, претензійною реторикою, а підвищеною реактивністю поетичного слова, що виникає з душевних глибин, з високої напруги почуттів, із взаємодії розуму й серця.

Сповнене щирого почуття “Прощання з князем” з нагоди смерті Євгена Маланюка. Карбовані, урочисті й разом з тим прості й вагомні слова. Слова, якщо можна так сказати, опуклі, барельєфні. Ось кінцівка цього вірша:

Завершилася путь. Наче пісня сувора і славна.
Відпливає поет — залишає хвалу і хулу.

І затужить, заплаче за ним Ярославна,
Україна заплаче на древнім козацькім валу...

Короткий, але вщерть напоєний теплим і щирим почуттям вірш "Березень".

Ще одна заметіль, але сонячні стріли прорвались. Білу шапку покори скидає пробуджений сад.

Так війнуло весною, що знову мені пригадалися Наші верби над ставом і плеса левад...

Заражають читача своїми емоціями й такі вірші, як "От піду", "Ваш лист", "От би рушити", "Батьки", "Спізніле", "Емігрант" та інші, весь цикл "Шпитальних віршів", з яких особливо гарний вірш "Якщо одного дня..."

Пройнятий лагідною філософською резигнацією й мудрою примиреністю зі схемою речей у природі, цей вірш, на мою думку, найкращий у збірці і може бути в ній провідним, тематичним. Ось його кінцева строфа:

Ти відійшов. Але лишився світ,

І в світі тім лишилися інші люди.
Лишився гай і сонце серед віт,
І неба синь, і хмар широкі груди.
Лишилось все більш-менш як і було,
Зі сміхом, горем, щастям і бідой.
Добро і лихо. Лагідність і зло.
І навіть, може, смуток за тобою...

Поетична дійовість, зворушливість цих віршів не від композиційно-стилістичних хитромудрощів та екстраваганцій, а від точних, ясних і простих слів, стоплених у пластичні образи силою серця і розуму поета. Ці вірші свідчать про те, що Борис Олександрів — справді талановитий поет, але ще шукаючий.

Побажаймо ж йому успіху в пошуках власного стилю й власної теми, в боротьбі проти банальності, за поглиблення свого художньо-філософського бачення життя, за розширення поля зору й тематичного діапазону, за досягнення щирости, глибини і ясности ліричних емоцій.

О. ПИТЛЯР

АСИМІЛЯЦІЯ – ТАМ І ТУТ

Розмовляємо з молодою студенткою, представницею нового, під советами вирощеного покоління в Україні. Розмова зараз же переходить до найбільочішого питання — мовної русифікації. — "Чи правда, що молодь вже й у західньо-українських містах розмовляє на вулиці російською мовою?" Наша співрозмовниця дивиться на нас трохи здивованим, але без сумніву одвертим поглядом: "Ні, неправда, українці в нас говорять по-українському, росіяни — по-своєму. А от, коли до групи українських юнаків на вулиці підходить колега-росіянин, тоді вже всі переходять на російську мову. От, так само, як і у вас, на еміграції."

Ну, така відповідь не здається нам зовсім задовільною. Адже тут чужа-чужина, а там — рідна земля, українська (значною мірою) школа, власне оточення. Ні, це все таки не "так само, як у нас".

А подумати — чи дійсно така вже велика різниця в об'єктивних умовах асиміляції — там і тут? І різниця на чію користь? Адже у Львові 20-их років чи в Києві 70-их років важче було почути українське слово на вулиці, ніж у нью-йоркському давнтавні. Бо міста у нас традиційно були островами чужини на рідній землі, а ми в них — "внутрішніми емігрантами". І там без сумніву треба було мати більше "цивільної відваги", щоб на вулиці говорити по-українському, серед злісних поглядів перехожих, хуліганських дотепів і завваг на тему "кабанів" і "когутів". А тут — хіба це кого-небудь турбує, якою ви мовою говорите?

А все ж доводиться ствердити, що асиміляція зробила куди більший поступ тут, аніж там. Наша співрозмовниця досить оптимістично розцінювала мовну ситуацію нашої еміграційної молоді. Та ж наше наймолодше покоління не лише з чужинцями, а й поміж собою говорить, думає й пише майже виключно чужою мовою.

Треба ще прийняти до уваги такі важливі моменти: молодь в Україні, чи вірніше — кращі представники її, поети 60-их років, сьогоденні студенти й молоді інтелектуалісти видали з-поміж себе провід і актив сучасної української "культурної революції" (просимо вибачення в Мао), національного спротиву в обороні рідної мови, культури й самобутності. А яке ж ставлення до цих самих національних справ нашого молодого активу на еміграції (власне кажучи, найголоснішої його частини)? Про це мова в дальшій частині цієї статті.

Крім того асиміляція в Україні, це великою мірою лиш асиміляція мовна, тоді як свідомість власної окремішності й ворожості до "старшого брата" нині куди виразніша, кажуть, ніж була вона, наприклад, у 40-их роках на Центрально-Східних Землях України*). Недавно в розмові з молодим професором східноукраїнського університету я спитав, чи Україна асимілюється. Віл

*) До цього спричинилися впливи західньо-українських націоналістичних ідей, а далі — новий, одвертий наступ московського шовінізму, національна дискримінація і колонізація.

відповів: "Мовно — так!" А потім, досить несподівано, додав: "А чи ви чули, щоб у модерній історії якийнебудь народ (не плем'я, а народ) пропав без сліду, розплився в асиміляції? Якже ви можете чогось такого боятися для великого українського народу?"

Ні, я не чув про такий приклад у модерній історії людства. І я певний, що пророки загибелі української нації — свої і чужі, понурі й злорадні — очевидно не мають рації. Але ж ми бачимо, навіть близько до нас, чимало прикладів, як цілі громади поселенців на чужині розплилися безслідно, і то на протязі історично короткого часу. І тут ми, власне, вбачаємо реальну небезпеку для нас — на еміграції.

Тут асиміляція відбувається не лиш за формою, але й за змістом, не під тиском, а добровільно. Власну окремішність від народів-господарів тут свідомо затирається фразами про "дві батьківщини", земляки стають найзапеклішими патріотами "отечества чужого", сприймають всі вартості чужинецької "масс калчер" (що про неї так переконливо писав Мороз), затримуючи з власної культури лиш пісню, гопака і вишивку — зовсім за всесоветською рецептою.

У нас вже чимало писалося про те, як старше покоління наших емігрантів легко й без болю стає "американцями в першому поколінні" (як писав колись Андре Зігфрід), асимілюючись до культу грошей і успіху й до ідеології холодильника й авто. Але не так часто пишеться про асиміляцію не матеріальну, а духову, наприклад — про вплив американського ненавистництва (яке, за окресленням Ганса Габе є основним складником американської соціальної психіки) на духове наставлення української еміграції в США, з її церковними, календарними, партійними й усякими іншими поділами.

Та й мало пишеться про асиміляцію за змістом нашої молоді, яка не лиш мжно уподібнюється до молодого довкілля, а й переймає його проблематичні вартості й слабості. Наприклад в Америці — сприймаючи ідейну атрофію, стадність і конформізм з їхніми примусовими, загально зобов'язуючими, раз-у-раз змінними, але завжди спрощеними стандартами. (Одного разу — це "крю-кат" і мода на спорт і патріотизм, а іншого — буйна шевелюра і мода на революцію).

Нині — мода на бунт. І в самому бунті молодих немає, власне, нічого дивного й злого. Кожна молода генерація має право на бунт, це вияв її доростання і прагнення до нового й кращого. Без перманентного "бунту молодих" не було б суспільного прогресу. Адже ж у вселюдській історії молоді бунтувалися завжди в ім'я якоїсь справжньої чи фальшивої, справді чи уявно великої ідеї. Молоді лідери Французької Революції, "ворохобники" Весни Народів, італійські карбонарії, російські народовольці, а далі соціалісти й комуністи і фашистські когорти молоді — всі вони прагнули до якоїсь для них нової і захоплюючої ідеї. Але погляньмо лиш ближче на нас самих: наші батьки бунтувалися проти власного провін-

ційно-клерикального суспільства в ім'я соціалістично-радикальних ідей (ох, як вони потім розчарувалися "соціалізмом в одній країні"!); Ми самі бунтувалися проти "опортунізму" батьків в ім'я революційного націоналізму. Але в ім'я якої ідеї і проти кого бунтується наша американська молодь?

Ви читаєте дуже бунтарський журнал нью-йоркських студентів "Нові Напрями" і шукаєте в ньому якоїсь нової чи старої ідеї, байдуже якої — комунізму чи націоналізму, демократії чи анархії, і ніяк не можете дошукатися. Молоді автори, звичайно, лають батьків і "естаблішмент" український (за прикладом своїх американських ровесників), але в ім'я, власне, чого?

Вони критично говорять про американський матеріалізм батьків, але ж у них не видно ані найменшого спротиву проти американізації. Навпаки! Вони критикують провінційну зашкарублість рідного гетто, але у їхніх писаннях важко дошукатися отого побожного стремління до культури Заходу (культури тисячлітньої, великої, не "масс калчер" культурних спекулянтів!), що його виявляли колись наші молоді люди, студіюючи в європейських університетах. Вони начебто війовничі оборонці ідеї католицького патріярхату, але водночас представляють героєм і майже мучеником священика Балабана, який англіїчить українську богослужбу. Вони багато і з захопленням пишуть про спротив молодих інтелектуалістів в Україні, але забувають про найважливіший момент цього спротиву — оборону української мови. Мова їхніх власних писань майже виключно англійська. По-українському писати їм важко, та й просто таки не хочеться. Вони не те, що їхні старші, більш зашкарублі колеги, яким доводилося писати статті не лиш рідною, а й двома-трьома чужими мовами, вони "вийшли з гетто". Аякже!

Правда, не в усіх українських світових поселеннях молоді автори сприйняли таку по-американськи влегшену мовну лінію. От, в Аделяїді, в Австралії (де вся наша колонія, разом з немовлятами — 4.000 душ) виходить студентський журнал чисто українською мовою. Це пояснюється в редакційній статті так: "Ми українські студенти, а багато з нас не вміє висловлювати свої ідеї українською мовою". Цебто пишуть, щоб вчитися.

Звичайно, цей аргумент не переконує молодих ново-напрямних авторів. Та й дійсно, що таке Аделяїда — глуха провінція, нецікавий край. А тут — не те, тут вам широкий світ, від Нью-Йорку до Філадельфії (чи навіть до Вашингтону) — простори, проблеми, цивілізація...

Читаєте темпераментні атаки й критику і вам так хотілося б нагадати власний молодий, бунтівничий час, час глибоких почуттів і переживань, гострої особистої небезпеки, нераз і голоду й холоду. Та дарма! Вам нагадується радше сучасна американська "революція" бунтарів без мети, з великим галасом замість ідейного змісту.

Олена НЕСІНА

РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ЕВОЛЮЦІЇ ЖИТТЯ

Минулого року в пустелі Східної Африки знайдено стародавні кістки, фрагменти черепа, з яких реконструювали череп дуже подібний до черепа сучасної людини, хоч вік цих кісток, приблизно, 2,6 мільйонів років. Цей череп так відрізняється від усіх до цього часу знайдених черепів, що він не вкладається ні в які теперішні теорії про еволюцію людини, а зокрема про еволюцію людського мозку.

Отже, еволюція життя не є прочитана книжка, яку можна закрити і більше до неї не повертатись, тобто, не є явище закінчене і пояснене. Навпаки — це процес, що продовжується сьогодні, а теорії, які його пояснюють, потребують постійної ревізії на основі нових інформацій, здобутих інтенсивними дослідженнями вчених, які застосовують щораз досконаліші методи для своїх праць.

Спроби людства зрозуміти історію розвитку життя мають свою власну еволюцію, еволюцію інтелектуальну, яка безперервно прогресує у розпізнаванні істини.

Греки перші в VI, V і IV ст., до н. е., зробили перші кроки в напрямку розуміння процесу еволюції. Вони, особливо Арістотель (384-322 до н. е.), найвідоміший учень філософа Платона, глибоко простудіювали існуючі дані і створили з них науку. Початок їхньої думки мав свій кульмінаційний пункт — розвиток органічної еволюції на протязі XIX століття.

Арістотель вважав, що життя розвинулося від найнижчих форм, тобто, найпростіших форм живої матерії до найвищих форм і, нарешті, людини.

“...хоч все виглядає дрібним і недосконалим по відношенню до людини, вона (людина) є тільки найвищим пунктом одного постійного процесу росту” — писав Арістотель.

Якби філософ висунув ідею, що виживають ті, які найбільше пристосовані, він увійшов би в історію як предтеча Дарвіна.

Однак, маючи тогочасні знання, Арістотель подав концепцію, яка в основі була не історична й ідеалістична. Це була метафізична спроба пояснити явища природи й різновидності форм життя, яке згодом перетворилось в догму і була чималою перешкодою впродовж століть для правдивих наукових студій.

У середині XVII і на початку XVIII століття, коли психологічні соціальні санкції проти історичної гіпотези почали послаблюватись, появились піонери науки, які підтримали погляд, що не був прямим запереченням догми чи антицерковним рухом, але давав можливість вивчення і висновків відносно фактів існування живих істот на Землі.

Особливо визначились француз М. Буффон і англієць Еразм Дарвін (дід відомого Чарльза Дарвіна). Буффон (1707-1788 рр.) в своїй книж-

ці “Natural History” пропагував еволюційні ідеї у неясно викладеній формі. Він розумів ролі факторів географічної ізоляваності, боротьби за існування, штучної і природної селекції в основі кожного виду, а також подав теорію походження видозмін, які полягають у тому, що середовище змінює структуру тварин і рослин, а ці зміни передаються потомкам.

Е. Дарвін (1731-1802) дискутував явище еволюції життя в кількох томах прози і поезії. Його погляди були подібні до поглядів Ламарка.

Французький вчений Жан Ламарк (1744-1829), перший розвинув повну і логічну теорію еволюції, а тому в її історії посідає друге місце після Чарльза Дарвіна.

Його теорія коротко така: окремі органи живих організмів розвиваються більше, якщо їх більше вживати і менше, якщо їх менше або зовсім не вживати. Ті органи, які більше вживаються кількома поколіннями, значно розвиваються і змінюються. Наприклад, предки жирафи витягували шиї, щоб дістатись до високих гілок дерев, а через багато поколінь всі жирафи мали довгі шиї, праптами пробували вживати свої передні кінцівки для літання, аж поки через багато поколінь вони перетворились на крила, предки гадюк вживали свої ноги щораз менше і менше і т. д.

Теорія Ламарка була б доброю, якби здобуті ознаки передавались спадково, але тепер відомо, що вони не передаються поколінням і, наприклад, велика рука коваля не передається його нащадкам у спадковість, хіба що ці нащадки також ковали і також розвивають більше свої руки.

Послідовники Ламарка були слабкими і французька школа еволюційників занепала. Проте, у Німеччині дискусії на цю тему тривали, а в Англії відомий геолог Charles Lyell (1797-1875) у своїй праці “Principles of Geology” розробив теорію еволюції геології, що показала шлях Чарльзові Дарвіну (1809-1882) зробити те саме в органічному світі.

Свою теорію натуральної селекції (природного добору), Чарльз Дарвін опублікував у 1859 р., тобто, 50 років пізніше Ламарка. Він 28 років збирав і підбирав факти для своєї теорії еволюції.

Висновки його теорії такі: всі живі організми народжують набагато більше потомків, ніж їх виживає. Напр., якби з яєць однієї жаби всі жабенята, які вилуплюються, виростили, то через п'ять поколінь початкова пара жаб мала б 52 мільярди потомків. В природі нема досить поживи чи інших необхідних умов, щоб всі ті, що родяться, вижили, а тому існує постійна боротьба за існування. Нема двох живих організмів цілком однакових, вони, навіть того самого виду, відрізняються в багатьох деталях. Все живе добре пристосоване до середовища, в якому воно

знаходиться. Напр., океанські тварини й рослини пристосовані до солоної води, рослини й тварини пустелі до умов пустелі і т. д.

Дарвін вважав, що це пристосування набуто в наслідок боротьби за існування. У цій боротьбі вижили ті, які мали властивості відповідні тому середовищу. Решта гинули. Це явище Дарвін назвав "виживання найбільш пристосованих". Ці властивості пристосування частково передавались нащадкам. У наступному поколінні знову боротьба за існування і виживання найбільш пристосованих. Якщо цей процес триває досить довго, то акумуляція пристосувальних змін в організмах від покоління до покоління дає новий вид.

Чарлз Дарвін вважається одним з найвидатніших натуралістів і найбільшим дослідником людського інтелектуального прогресу, бо він показав, що еволюція є реальністю, а не здогадкою чи гіпотезою, крім того, він визначив основний елемент в процесі еволюції — натуральну селекцію.

Однак його теорія мала деякі недоліки — модерний принцип натуральної селекції значно розширився і не цілком такий, як у Дарвіна. Дарвін не знав про гени й інші фактори, які впливають на природний добір, як фактично спадковість передається і як постають спадкові варіації. Його пояснення явищ пристосованості були часом протирічливими.

Отже, його теорія еволюції була атакована не тільки через забобони, емоції і догми, але й на ґрунті науковому.

Після Дарвіна в кінці XIX і на початку XX століття існували дві школи еволюційників: неоламарківська, яка вважала, що Дарвінова натуральна селекція не може бути єдиним фактором еволюції і включала наслідки вживання і не вживання органів, і неодарвінова, яка твердила, що натуральна селекція мусить бути щонайменше, частиною історії еволюції і що набуті ознаки (розвинені від вживання органи) не є спадковими.

Кожна школа частково мала рацію і якби вони злились, то досягли б істини, але зробили це не вони, а генетики.

Щовесни у 1856-1865 роках, проїжджаючи повз монастир в Брно, Моравія, тодішній провінції Австрії, можна було бачити ченця, який ходив по монастирському городу, придивляючись то до однієї рослини то до другої. Чернець, а пізніше аббат Грегор Мендель, вирощував горох досліджуючи його властивості і намагаючись дізнатись чому потомки подібні до батьків і як вони дістають від батьків такі прикмети, як високий зріст чи карликовий. Експериментував Мендель дев'ять років і відкрив надзвичайно важливі факти, які допомогли зрозуміти, що ознаки організмів передаються спадково. Мендель помер в 1884 році і тільки через 16 років вчені звернули увагу на його статтю в "Journal of Natural History".

Народилась нова наука про спадковість, яку назвали генетикою і яка сьогодні є однією з основних галузей біології. Через рік, тобто у 1901 році голландський вчений ботанік Гуго де Вріє вперше опублікував свою теорію мутацій.

Згідно науковців-генетиків ген — це велика молекула з нуклеопротейну. Число атомів у цій молекулі і спосіб їх з'єднання визначають поведінку ген. Гени в клітині організмів відповідальні за ознаки потомків у відповідних умовах середовища. Напр., гени і світло роблять рослину зеленою, тобто, контролю виробу рослиною хлорофілу відбувається генами, але без світла рослина не буде виробляти хлорофіл.

Якщо ген, напр., опромінити рентгеновим промінням, структура гена може змінитись, або деякі з атомів будуть вибиті з цієї молекули. Тоді відбудеться мутація гена, яка є причиною виникнення нових ознак. Науковці обсервували велику кількість мутацій генів у тварин і рослин. Часом, напр., на кущі герані між червоними квітками можна побачити одну білу, або між жабами, кролями, пацюками чи навіть людьми появляється істота білого кольору т. зв. альбінос. Очі альбіносів рожевого кольору. Якось ген тієї рослини чи тварини змінився, а тому й ознака організму міняється.

Д-р Г. Мюллер, професор Індійського університету, дістав Нобелівську премію в медицині в 1947 р. за відкриття в 1927 р. впливу рентгенового проміння на овочевих мухах. Наслідки своїх праць проф. Мюллер описує так: "Різні мутації, великі й малі, від'ємні й позитивні проходять перед очима: мухи з опуклими очима, або з плоскими; мухи з білими, червоними, жовтими чи рудими очима; мухи з кучерявими, прямими, тоненькими чи грубими волосинками; мухи з широкими крилами, з вузькими, повернутими донизу, повернутими догори... Великі мухи й малі, темні й світлі, активні й повільні, плодючі й стерильні, довгоживучі й коротко. Мухи пристосовані жити на землі, мухи байдужі до світла, мухи чутливі до теплої погоди".

Ці відміни мух в наслідок освітлювання їх Х-промінням доказують, що рентгенові проміння спричиняють мутації в організмах.

Багато нового знайдено в біології з часів опублікування "Теорії мутації" Де Вріє.

Наука генетика тоді щойно народилась. Сьогодні — це величезне надбання знань, які пояснюють, чому рослини і тварини змінювались у минулому і змінюються й далі. Досліди в палеонтології, статистика населення й інші споріднені галузі наук допомагають зрозуміти явище еволюції життя.

На основі цих наукових здобутків виникла модерна теорія еволюції, яка в основному полягає в наступному:

1. Ознаки живих організмів є результатом взаємодії всієї системи генів, а також середовища, в якому цей організм зростає.

2. Нові комбінації генів виникають при кожному заплідненні, але це не є мутації. Вони спричиняють невеликі відміни в організмах, тому нема двох однакових організмів навіть в тому самому виді рослин чи тварин.

3. Натуральна селекція (природний добір) має напрямок до продукування більше корисних но-

вих комбінацій, ніж шкідливих. Ці нові комбінації спричиняють невеликі зміни в організмі, але істотних нових елементів не додають.

4. Нові елементи виникають в генетичній системі мутаціями генів. Більшість мутацій шкідливі, але часом бувають і корисні. Важливими мутаціями в еволюції життя є ті, що спричиняють тільки невеликі індивідуальні зміни.

5. Нові комбінації генів разом з мутаціями відповідальні за всі спадкові варіації потомків.

6. Натуральна селекція відбирає ці варіації і, в багатьох випадках, є причиною виживання і розповсюдження генів і їхніх комбінацій, які продукують ознаки відповідні даному середовищу, а також знищення шкідливих мутаційних генів і їхніх комбінацій.

Таким чином нові види виникають в наслідок взаємодії натуральної селекції і спадкової будови організму. Теорія натуральної селекції і мутацій доповнюють одна одну.

Не зважаючи на величезний прогрес науки, ніхто не певний, що вся історія еволюції і її причини відомі. Це є один з найскладніших процесів, який людина намагається зрозуміти. Вивчення складної динаміки населення земної кулі і їхньої взаємодії тільки почалися. Важливі психологічні фактори в еволюції ще зовсім не відомі. У вивченні життєвих індивідуальних процесів існують прогалини.

Очевидно, в майбутньому багато складних проблем будуть розв'язані, а разом з цим сучасні ідеї еволюційних процесів будуть, можливо, значно змінені. Останні відкриття в Східній Африці й інших місцях нашої планети підтверджують це.

Історичний календар

1.9.1722 Народився Григорій Сковорода, відомий філософ, письменник і просвітитель народу. Освіту здобув у Києво-Могилянській академії. Багато мандрував по країнах західної Європи і по Україні. Його твори поширювались в рукописах і були дуже популярні. Філософ вірив у безмежну могутність розуму і в пізнавальні здібності людини. Основні філософські твори його: "Наркісс", "Асхань", "Діалог про древній світ", "Алфавіт або буквар світу", "Потоп" зміїн та ін.; поетичні твори: "Сад божественних пісень", "Байки харківські" та ін.

1.9.1939 Початок другої світової війни, яка почалася нападом Німеччини на Польщу. Згодом у ній взяли участь: Німеччина, Італія, Румунія, Болгарія, Угорщина, Словаччина, Японія з одного боку і Англія, Франція, СС-СР — з другого. Україна в цій війні дуже багато потерпіла — через неї двічі перекошувалися нищівні буруни війни.

7.9.1962 Помер Тодось Осьмачка, визначний поет і прозаїк родом з с. Куцівки на Черкащині. У 1920-23 рр. учився в київському ІНО. Першу збірку поезій "Круча" видав у 1922 р. За безкомпромісність у творчості його переслідувано і не друковано його творів до самої війни 1941 р. У 1943 р. у Львові видав збірку "Сучасникам". Після війни жив у Німеччині, а потім в США, де й помер. У своїх творах О. писав переважно про фізичне й духовне нищення України московським більшовицьким режимом. Він видав збірки поезій "Скитські огні", "Клекіт", "Китиці часу", поему "Поет", повісті "Старший боярин", "Плян до двору" та переклав деякі твори О. Вайлда, В. Шекспіра і Байрона.

9.9.1769 Народився Іван Котляревський, видатний укр. письменник, батько нового українського письменства. Написав поему "Енеїда" — перший твір написаний укр. народною мовою. Написав п'єсу "Наталка Полтавка" і водевіль "Москаль-чарівник", твори, що започаткували нову укр. драматургію.

12.9.1875 Народився Олександр Кошиць, відомий укр. хоровий диригент і композитор. У 1909 р. керував київським студентським хором; 1916-17 р. — хормайстер і диригент Київського оперного театру. Записав понад 300 укр. пісень. У 1920 р. виїхав за кордон, де з великим успіхом виступав з концертами. З Європи виїхав до Канади, де керував хором. Помер 21 вересня 1944 р.

12.9.1903. У Полтаві відкрито пам'ятник Іванові Котляревському.

29.9.1866. Народився славетний історик Михайло Грушевський у м. Холм на Волині. Брав участь у створенні і керівництві укр. націо-

Субота, 13-го жовтня 1973 р.

в 7:30 год. веч.

**в залі Українського Національного Об'єднання
(УНО)**

297 College Street — Toronto, Ontario

відбудуться

**ЧЕРНІГІВСЬКІ
ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ**

присвячені 800-річчю Полтави

**ГАРЯЧІ І ХОЛОДНІ НАПИТКИ
БАГАТИЙ БУФЕТ.**

Вступ: \$3.50 від особи

Анатоль ГАЛАН

ТУРИСТИЧНА ПОДОРОЖ

Все вже було готове: віза в кишені, речі спаковані. Трохи непокоїли сім туго набитих валіз (чи пропустять на кордоні?), але зі сліз попередніх туристів виходило, що пускають, тільки старанно вишукують, чи нема в речах якоїсь антисоветської пропаганди.

Катруся не бачила рідних рівно двадцять п'ять років. Коли забирали до Німеччини, було їй п'ятнадцять, хоч цьому не вірили, думали, що затаїла пару років. Але Катруся нічого не затаювала, просто була добре розвинена фізично й скидалась на цілком дорослу дівчину.

Проте особливих змін у Катрусі не було й тепер. Така ж ставна, білозуба, кучерява. Хіба в синіх очах загіздила мудрість життєвого досвіду, уповільнились рухи, зменшилась експансивність характеру.

Праця в Німеччині спливла з Катрусі, як з гуски вода. Здоров'я витримало дванадцятигодинне вистоявання біля варстату, напівголодну пайку і німецьке брутальне: "Льос, льос!" Потім кінець війни, одруження з американським українцем, цікава подорож за океан.

Катруся й її чоловік, Марко Суліма, власники 800 акрів землі, великого овочевого саду й будинка з дванадцятьма кімнат. Жити можна. Два сини й дочка вчать у високих школах, ось-ось стануть на власні ноги, себто, не зовсім на власні, бож батьківське господарство теж вимагає спільного догляду. Добре, що старший син якраз угодив фармерство, вчиться на агронома, буде помічником батькові.

Вже десять років, відтоді, як советська влада дозволила листівні зв'язки з ріднею, допомагає Катруся своїм "пхати життєвого воза". Пакунок за пакунком з цінними речами пливли в Україну, а звідти злива подяк і благословінь. Давно запрошували приїхати, подивитись на родинне гніздо, на менших братів і сестер (Катруся була старша в родині), поговорити... Але все якось не виходило через ту постійну господарську метушню. Нарешті дочка сказала:

— Мамо, я заступлю тебе на місяць, а ти їдь, не відкладай надалі, бож так і життя мине в тому відкладанні...

І ось Катруся їде з так званою "турою", з зупинками в Москві, Києві, Львові. В літаку вра-

жень сбмаль, хіба розмови з колегами подорожі, з отими безжурними мандрівниками, що сьогодні тут, а завтра там, які, маючи вільний час, мусять його зужити для розваги.

Українців у літаку, крім Катрусі, було тільки двоє: старша жінка й старший чоловік, що їхали в середньоазійську республіку — відвідати дочку. Вони були неговірки, але довірочно признались Катрусі:

— Оце їдемо й боїмось, чи пустять нас назад...
с— А чому не пустять?

— Та... чоловік працював за німців, був бухгалтером в одній господарській установі.

— Ну, й що?

— А те, дорога пані. Ви ще молода й не знаєте, які прискіпливі большевики. Вони не подивляться, що чоловікові 75 років, пришиють "коляборацію" з ворогом і посадять...

— Так уже й посадять?

— А що ви думаєте? Хіба не садили зовсім старих і німечних людей? Хіба для них закони писані?

Катруся тих "законів" не боїться, бож батько був на війні, мати, хоч і лишалась під окупацією, ніде не працювала, крім свого городу, дочку ж вивезли примусово, і тепер вона повноправна американська громадянка, її не мають права затримати.

Нарешті советський кордон. Митниця. Колючі очі урядовців.

— Что то ви, гражданка, много барахла возьмете... Не спекулировать ли задумали?

— Ні, я спекуляцією не займаюсь. Це подарунки для рідні...

— Хороші подарунки, дорогіє. Ви что ж, капиталистка?

— Фармерка.

— А! Что это у вас за книжка?

— Гемінгвей в англійській мові...

— Гемінгвей? Книжку ми пока задержім. Получите при возвращении, а теперь можете идти.

На щастя, місцевість, де жила Катруся рідина, не була "забороненою зоною", недосяжною для туристів, і Катруся дісталась до неї без перешкод. Ось і селище, таке рідне і разом таке тепер чуже. Все тут несхоже з блискою Америкою. Печать зубожіння лежить на кожній будівлі, нема старанно вибілених хаток із зеленими, чи синіми обіконницями, садки не садки, а окремі нечисленні дерева, дуже мало собак, бож собака — це розкіш, зайвий рот, куди треба щось кинути.

Вдома зібралися всі. Приїхали заміжні сестри з дітьми, приїхав брат-інженер з Росії. Молодший, 25-літній брат, якого Катруся ніколи не бачила, бо народився вже без неї, працював неда-

нальних організацій. У 1917-18 рр. голова Центральної Ради, найвищого керівного органу України. Написав "Історію України-Руси" в 10 томах, "Історія української літератури" в 5 томах та інші праці. Зібрав великий фактичний матеріал щодо історії України.

леко, в районному центрі, і часто відвідував батьків.

— Катрусенько, — щебетала радісно мати, — таж ти така, як була. Ось одягни свою дівочу суконку і кожен скаже: це Нечипуренкова Катря. Правду я кажу, батьку?

Батько, інвалід війни без лівої руки, відходив на бік, як фотограф, що "прицілюється" когось увічнити на картці, примружував очі, хвилинку уважно дивився й відповідав:

— А й правда. Зміни нема. Тільки убрання не тут шите. Ну, а як там, дочко, ваші фермерські заробітки?

Катруся ніколи не писала про розмір свого маєтку. Отак, мовляв, маємо трохи орної, трохи городньої землі, сіємо пшеницю, садовимо огірки й помідори, продаєм і з того живемо. Це в листах. А тут, у своїй родині, чому не признатись? Хто винесе те на люди?

— Тату, — відповіла Катруся, — наші заробітки такі, що можна купити півсотні отаких хат, як у вас, і ще лишиться на безбідне життя...

Старий заморгав очима.

— Ти хочеш сказати, що...

— Ми маємо 800 акрів землі, наймаємо сезонних робітників на час посівної й збиральної пори, а заробляємо, мабуть, стільки, що не заробить великий ваш колгосп.

Молодший брат Сергій почервонів.

— То ти, значить, капіталістка?

— Ніяка не капіталістка. Наше господарство вважається за середнє. Є фермери, що посідають до трьох тисяч акрів, мають власні фабрики для консервування овочів, навіть безпосередньо торгують із закордоном.

Мати аж перехрестилась.

— Катрусенько, борони тебе Боже розповідати комусь із чужих про свій маєток. Нам можеш, ми свої, а чужому завжди заздрісно, коли б ще не доніс властям...

— А що мені зробить ваша власть? — зухвало відповіла Катруся. — Я громадянка Америки.

— Так воно є, але бували випадки, що й до американців, роджених тут, прискіпувались. Один чоловік із сусіднього села, такий молодий, як і ти, похвалився десь на людях своїм життям у Канаді, то його негайно вислали й сказали, щоб більш у советську державу не приїздив...

Цієї теми вже ніколи в родині не торкались. Катруся згадувала своє далеке дівочтво, ходила в ліс по гриби, допомагала матері господарювати на тих нужденних 15 сотках землі, що ними влада милостиво нагородила своїх громадян.

— Мамо, — казала Катруся, — коли б я могла взяти вас усіх до себе. Мій чоловік дуже добрий, з рідні має тільки одну сестру, і він мені казав: "привозь хоч і всю родину, їсти й пити вистачить". Але ж я знаю, що це неможливо.

— Неможливо, доню. Ми й так не знаємо, як тобі дякувати. Таж твої пачки утримують не тільки нас, старих, а й твоїх сестер з родинами, навіть нашому інженерові стають у великий пригоді... Що ж, судилося нам жити нарізно, але, Богу дякувати, вже не смикають нас так, як ко-

лись, не загрожують різними жахіттями. Ну, розуміється, ми мовчимо, ані пари з вуст, отак зустрінешся з кимсь і: Добридень, як себе почуваєте? Що нового? — Інших розмов нема.

Ще лишалось Катрусі побути три дні в родинному колі, і раптом викликали її в районний КГБ. Зустріли там ввічливо, навіть запропонували кави з тістечками, пожартували, що Катруся аж ніяк не схожа на американську даму, а скоріше на дівчину з їхнього міста, а потім уже офіційним тоном зауважили:

— Ось тут, громадянко Суліма, у своїй анкеті на дозвіл відвідати батьків, ви вказали свій маєтковий стан: дім і 8 акрів землі. Для чого ви затали ще два зера? Ми вашої землі не віднімемо, але за неправду покараємо тим, що ви більше ніколи сюди не приїдете. Оце й усе. Бувайте здорові!

Кінець туристичної подорожі був отруєний. Родина в пригнобленому настрої прощалася навіки з Катрусею, в неї відняли надію, а це чи не найбільша втрата в людському житті.

Але хто ж міг донести, хто? Не хотілось Катрусі запідозрювати когось із своїх, але мимоволі приходив на пам'ять лєнінський каннібальський заповіт: ніякої пощади клясовому ворогові, будь то батько, сестра, чи брат.

Страшна, ненормальна держава! Ті "вороги" її ввижаються скрізь, вона боїться кожного критичного слова, вона не хоче, щоб люди жили по-людському, скрізь обмеження, скрізь неоправдані заборони.

Могутній літак плів над океаном, віддаляв Катрусю від рідної землі тепер назавжди, без прада повернення. Вже, очевидно, не можна сподіватись й на те, що пустять когось із близьких відвідати Катрусю. Капіталістка... О, будьте ви прокляті з вашим соціалізмом, і з тим беззаконням, якого нема навіть у фєвдальних країнах, де ще існує поділ на касты!

Катруся шукала чогось у своїй ручній торбинці і раптом натрапила на якийсь, досі небачений, папірець. У ньому було написано:

"Дорога сестро! Прости мені, якщо зможеш. Я нештатний співробітник КГБ, як у нас кажуть, "осведомитель", і моїм обов'язком було поінформувати ту нашу установу про твій справжній маєтковий стан. А коли б я не поінформував: довідались би поза мною, я мав би сувору кару аж до тюрми. Ще раз прости і, Бога ради, не говори про це нікому з наших. Твій брат Сергій."

Катруся втерла сльози, що непрохані викотились з очей, і... не знайшла в собі осуду братової зради.

СТОРІНКА МОЛОДИХ АВТОРІВ

Пісня — засіб вивчення і збереження
МОВИ

Задумано пройшла сестричка за шатром; з нього чути шепотіння молоденьких дівочих голосів, притишену англійську мову. Зупинилася на хвилинку, сумно усміхнулася і повернулася думками до днів, коли вона з тозаришками теж по закутках розмовляла "забороненою" мовою. Поволеньки відійшла; чомусь вже не стало сили звертати увагу.

Повертаючись, сестричка ще раз, цього разу вже навмисне, затрималася за дівочим шатром. Але тепер вже не чути тихенького шепоту; навпаки, лунає бадьорий стрілецький марш. Ще довго стояла вона за шатром, слухаючи часом веселу, часом сумну, але українську пісню.

У канадському оточенні нам загрожує занепад української мови. Ця проблема найбільше торкається теперішньої дітвори. Процентове число дітей, які уважають українську мову за матірню, постійно меншає, і українські школи, молодечі організації бачать, що їхнє завдання полягає не так у виправленні мовних нюансів, як взагалі у підставовому вивченні української мови. На жаль, такий стан є правдоподібно загальним явищем у кожній не-англійській або не-французькій групі в Канаді.

Як цьому станові запобігти? Відповідь на це питання дає спів. Українська пісня має в собі такі магичні чари, яких ані читання книжок, ані лекції граматики не можуть витворити. Кожне молоде серце завжди буває піснею, мелодією. Тому пробудити любов до співу зовсім не важке завдання; а цим безпосередньо витворюється любов до мови. Візьмімо, як крайній приклад, українську дитину, яка зовсім не розуміє української мови; вона чує пісню "Була собі царівна" і її манить мелодія, рухи, навіть склад "дивних" звуків. Це зачарування нам може здаватися дрібним, неважливим, але справді воно не так. Нам треба негайно його підхопити і використати. А як нам братися до вивчення співу в такому випадку? В першу чергу, головне — це вибір пісні. Спочатку її повинні супроводжувати відповідні до слів рухи, чи плескання, скакання і таке інше. Дитина, яка слів не розуміє, скоро підхоплює мелодію, рухи, вивчає нові слова, а вкінці хоче знати, що ті слова означають. Цей процес вивчення співу, а тим самим і мови, особливо відомий деяким організаціям дитячих садочків у західній Канаді. Там, де дитина рідко коли з охотою говорила українською мовою з товаришами, часто можна було чути слова нововивченої пісні, навіть від жвавих хлопчиків. А як часто під час розучування пісні чути було: "ще раз, ще раз!", а потім: "а що то значить?" І коли працівники в кінці літа від'їжджали, то відчували, що не довго залишаться всі

лекції мови у пам'яті дітей, але довго ще лунатиме в ній голосне "Хто сумує".

Прикладів, коли пісня затримується там, де вже зникло практичне щоденне вживання мови, є безліч. На вечірці молоді так часто між собою розмовляє англійською мовою, але як тільки хтось візьме гітару, то вже чути лише українську пісню. В містах західньої Канади, де щоденне вживання нашої мови мінімальне, існує безліч хорів, які співають українські пісні. Тому користуймося цим: вчимо змалку пісню, а з нею охота і спроможність до назчання мови зростає.

Роксоляна ІЛЬНИЦЬКА
Молодіжна секція СУЖК

Сірано де Бержерак

Затихли оплески, спустилася завіса, і разом з публікою ми вийшли в зимну ніч. Я подивилася на товаришку:

— Ну?

— Прекрасно!

— Думаєш?

— Так! Коли ти останньо бачила драму, де були віддзеркалені так вірно, так багатосторонньо всі елементи життя?

— Не відчуваю, що я і нині щось бачила.

— А як же, Реню? Ми сміялись, коли Сірано дивився на місяць, плакали, коли він вмирав, ми боялись, що він загине, не сказавши Роксанні своїх справжніх почувань, ми симпатизували Кристіанові у невмінні висловити свою любов.

— Ой Мотю! Чи ти справді внутрішньо плакала і сміялася? На мою думку, Сірано в драмі Ростана далеко глибший, ніж Сірано нинішнього вечора. Я не відчувала в ньому тої глибини духа і вкоріненої шляхетності притаманних оригінальній постаті.

— Можливо маєш рацію, але пам'ятай, що через легкий тон оперетки часто глибоко вкорінена риса відступає перед поверховою.

— Правда, моментами здавалося, що інтерпретація режисера не відбивала справжнього романтичного героя. Спочатку надано йому прикмет блазня.

— Але бачиш, Реню, він тим більш трагічна постать, тому, що своєю смішною поведінкою приховує біль невисловленої любови. Це його природне донкіхотство.

Признаймо, Мотю, що його сміховинна постать набирає іншого характеру в другій дії. Зникає легковажний Сірано, а на його місце з'являється "шевальє".

— Пригадуєш, як він підтримував своїх гасконців на дусі? Голодних, втомлених друзів, він нагодував найситнішою поживою: відвагою, ентузіазмом, бадьорістю, незломним завзяттям — одним словом, передав їм свій духовий зміст.

— Мотю, ти романтизуєш цю постать.

— Абсолютно, нема інакшого Сірано. Погодімось, що вистава була цікава, але ніколи не дорівнюється нашій фантазії.

СЮЖЕТ ДРАМИ

Сірано де Бержерак, гасконець сімнадцятого століття, головний герой одноіменної п'єси французького драматурга Едмона Ростана. Сірано, у якого довжезний і широкий ніс, боїться сказати кузинці Роксані про свою безмежну любов до неї. Натомість вона закохалась у молодого гарного гасконця Крістіяна, який її також любить. Сірано з любови й пошани до Роксани з'єднує пару. Крістіян, хоча молодий і гарний, не вміє висловити свою любов і просить Сірано від його імені писати Роксані любовні листи. Сірано згоджується. На полі битви, у другій дії, Крістіян гине. Сірано вертається до Роксани, яка з розпачу пішла в монастир. Сірано вірно чотирнадцять років відвідує Роксану, але ніколи не прокопався, що це він писав листи. В кінці Роксана сама догадується, коли побачила в Сірано слізи на очах, коли він читає останнього листа, якого сам написав з поля битви чотирнадцять років тому. Сірано вмирає, а Роксана до кінця життя лишається черницею.

Роксоляна ІЛЬНИЦЬКА
Богданна ДУМА

Молодіжна секція СУЖК

Ми чи вони

"Найвищий час усе попорядкувати!" — подумав Павло і поторсав дверима шафи, які раптом відчинилися, і звідти посипалася всячина. Ну, а її, самі знаєте, за вісімнадцять років життя та цілий ряд захоплень, назбиралось доволі багато.

Про захоплення фізкультури свідчила тенісова ракетка, з якої струни вже звисали, немов розпатлане волосся. Пара тенісівок заболочена й порвана, з яких одна позіхала підшоною, теж посідала почесне місце в шафі спортивного ветерана. А ось і гітара — пам'ятка культурно-мистецького захоплення.

Павло з любов'ю погладив стару гітару, немов давню підругу, якої вже давно не стрічав та за якою стужився. Гітара видала чудернацький звук, немов скаргу за довгі роки, пролежані в шафі, протест проти забуття.

— Дуже добре робиш, — почувся мамин голос.

— Той деренчливий протест забутого інструменту зраджує мені, що ти, нарешті, взявся до серйозного порядкування в кімнаті. Половина цих речей тобі, вже великому хлопцеві, непотрібна. Краще дати їх на...

Ось, література. Ні, вірніше кажучи, період захоплення героями детективних та шпигунських новель.

— Ага! Найшов! — Ось вони де запроторились! — злорадо скрикнув Павло.

— Яку це ти знахідку таким тоном зустрічаєш? — обізвалась мати.

Це був архів тривалого батькового захоплення. А саме чим? — Та ж українською школою! Перед Павлом на підлозі лежало дев'ять років втрачених субот. О, так! Безперечно, ось тут вони лежали сконденсовані в зошитах граматики, літератури, географії, історії... Історії?

Сівши на ліжко, Павло із зацікавленням розгорнув зошит з історії шостої класи, а з ним і підручник. Історія України — це єдиний предмет, на якому Павло явно не позіхав, хоч деякі поняття були абстрактні. А все ж таки мчати з князем Олегом по бурунах Чорного моря, здобувати Царгород або вихром ганяти по степу, щоб відтяти монголові макітру чи з'явитися якраз в критичний момент під Віднем, коли вся Європа не зважається починати битву без славного Війська Запорізького...

Так, Павло любив історію. Вона давала йому почуття гордості за свій нарід і його величні подвиги. Він далі перегортав сторінки.

— А тут плачуть, слізоньками умиваються, — саркастично мовив.

— Що це ти кажеш!? Я аж у кухні чую твої коментарі.

Павло сердито відповів:

— Та кажу, що українці знову свою долю оплакують, значить, дійшов до перлини української літератури — теми кріпаччини. Знову українці плачуть, спину хилять, царя бояться, коряться і бідкаються та нарікають. А чи це не найвиразніший доказ браку національного хребта та гордості?... — Павло з пересердя аж встав і проголосив, немов цитуючи з підручника:

— Чи не найвиразніший доказ того, що українці як нація готові спину хилити і придержуватися цивілізованих і чемно-чесних принципів і приписів. — Павло перекривив фальцетом, — щоб гарно, немов ягня чи чемна панюся, терпіти в світі, коли сусідні держави шкуру деруть. Хочеш доказу? Чуєш, мамо? Центральна Рада не хотіла армії, а визнала принцип світової міліції. Українці не мають свого "Я" і тому не мають власної держави. Треба бути агресивними в процесі власної стабілізації, а ми ніби то стидаємося чогось.

Після довгої і, як на Павла, політичної промови, він зідхнув чи то з утоми, чи з безсилої злості.

Мама обізвалась:

— Дуже ти сильно висловився, сину! Звичайно, про інших, про національний загаль, одиниця може висловлювати свою думку та філософувати, але цікаво побачити, як ця одиниця, яка критикує, поведеться в такому положенні, де треба виступити за нарід. Така ситуація трапляється не тільки на полі бою, а може тобі заглянути в очі кожного дня.

— Що ти мені знову за мораль і принципи! — ідко врізав Павло.

— Я більше вже не відзиваюся, — багатозначно мовила мама, — лиш хочу зробити мале застереження...

— Тих застережень все немов грибів по дощі,
— зрезигновано позіхнув син.

Мама:

— Чи даси мені хоч раз сказати?

— Якби то тільки раз! Ну, що то за мудрощі?

— Цікаво прислухатися до твоїх висловів про наш нарід. Чому, коли маєш на увазі українців, ти не вживаєш особового займенника "ми", а кажеш — українці. Іменником ти відмежовуєшся і не хочеш передати поняття залежності. Ніби то "ті українці" десь далеко, немов греки чи китайці. Ті українці, — той нарід. Замість "МИ". Так, "МИ", бо ти також українець, не забувай!

— Добре, добре, виторгувала, як звичайно, і маєш останнє слово, — буркнув Павло.

— Лиши порядкування в шафі, я завтра сама скінчу. Іди краще вчитися — сам знаєш, матура за рогом!

Наступний день в школі пригнобив Павла. Учитель викладав в класі історію Росії. Австралійські товариші із зацікавленням і здивуванням слухали, як професор впроваджував їх у незнайний їм світ.

Учитель розпочав коротким вступом, починаючи від старовинної російської історії, яка якимсь чудом починалася Київським князівством. Захоплююче розповідав про російських козаків та про новітню історію, кінчаючи заувагою про великі потенції України — давньої російської провінції, а тепер республіки.

Павло не смів подивитися учителеві в очі і... мовчав. Тільки час до часу ніяково здригався, коли видима неправда слів учителя падала тягарем на серце. Він був свідомий того, що легко міг би скинути цей тягар.

Тільки встати і заперечити неправду... Але якось незручно... Ось, навколо австралійські приятелі. Почнуть сміятися. Просто нема чого робити з себе дурня. І взагалі, що він їм скаже чи докаже?

А якийсь голосочок за душу сіпає і спочатку неспівомо, а потім вже й свідомо підказує з докором: "Пам'ятаєш, Павле? А що тебе вчили в українській школі? Чи вже забув правдиві дані з історії України? Чому мовчиш? — докоряє душа. — А може стидаєшся? Ей, юначе-козаче!"

Павло старається затамувати, заглушити цей глос: "Ну, ніяково ж перед товаришами всезнаючого мудрагелика витинати. Подумують, що я чванюсь. І пана вчителя в кут загнати теж негарно. Він же мене вчить англійської літератури. Як мене не злюбить, то погано оцінюватиме матуральні есеї. І взагалі не виплатиться. Ось-ось і лекція скінчиться".

"Так, Павле, — шепче в душі. — Сьогодні пізно — є ще ж завтра, післязавтра, наступний тиждень, майбутні роки, століття. Був, і все с час, щоб — ті українці, ну, а це ж і ти, Павле, — виступали гордо за свій нарід".

"Так! Це ж і я, але... але, ну все ж таки...

гмм... Ось і дзвінок. Нарешті!..."

Павло зідхнув з полегшею, але тягар і виня в душі залишилися.

Мати здивовано привітала незвичайно похнюпленого сина.

— Що з тобою? — згорбився, скорчився, немов когось на шибеницю відіслав.

— Так, щось подібне — неохоче відповів Павло і поспішив до кімнати.

Мама гукнула услід:

— Уважай, ступай обережно! Не наступи на книжки! Я їх всі виклала на підлогу, а ти увечорі віднесеш до гаражу.

Павло обережно ступав між розкладеними речами, а особливо обережно переступав зошити з української школи. Погодився лагідно між ними, немов в церковній сповідальні.

І раптом, з досадою, підняв купку книжок і жбурнув їх у брикетову піч.

— Чи ти божевільний?! — зойкнула мама.

Павло поволі озирнувся і глухо мовив:

— Я перший з тих, що гнуть спину і дбають про зовнішнє враження, замість правди і свого власного українського "Я".

Дарія ФЕДЕВИЧ, 15 років

Студ. Педагогічної школи

Австралія

Багато славетних людей обирали собі девіз, якого дотримувалися ціле життя. Часто вони гравірували його на своїх печатках або наводили на титульних листах своїх творів.

Геніальний композитор Ференц Ліст мав девіз: "Добре або ніяк!"

Деякі твори В. Гюго були увінчані девізом: "Робити і переробити!"

Девіз Ламартіна: "Поки дихаєш — надійся!"

Геніальна трагічна актриса Рашель обрала своїм девізом вираз: "Все або нічого!"

Девізом видатної актриси Марії Лоран була фраза: "Робіть добро, щоб там не говорили!"

Знаменита артистка Сара Бернар мала девіз: "Щоб то не було!"

На печатці французького письменника-романіста Шарля Подьє була вигравірована постать генія мовчання з пальцем на устах. Під нею — вигук: "Тсс..."

Видатний державний діяч древньої Греції Солон, що жив за шість століть до нашої ери, мав девіз: "Нічого над міру!"

ПРОСИМО ЗВЕРНУТИ УВАГУ

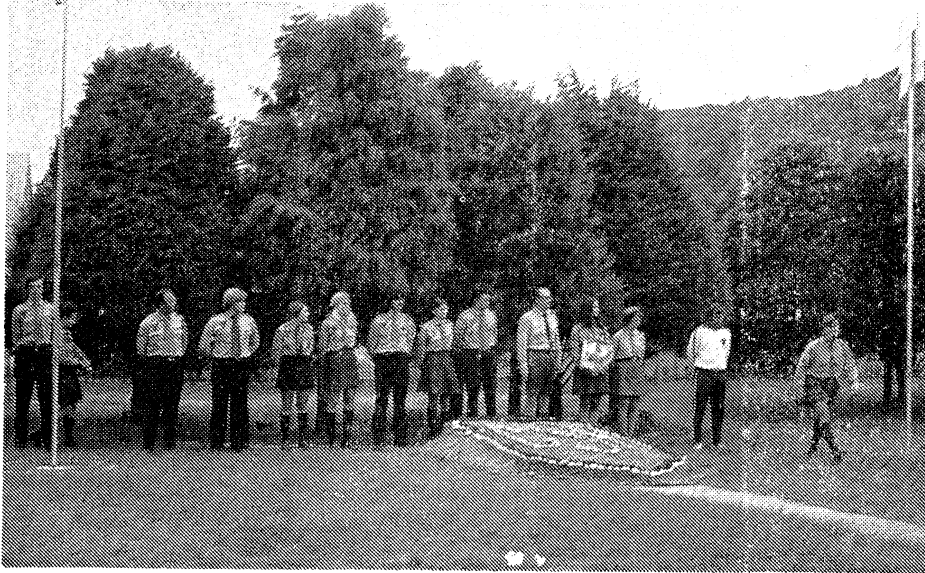
НА НОВІ УМОВИ

ПЕРЕДПЛАТИ

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

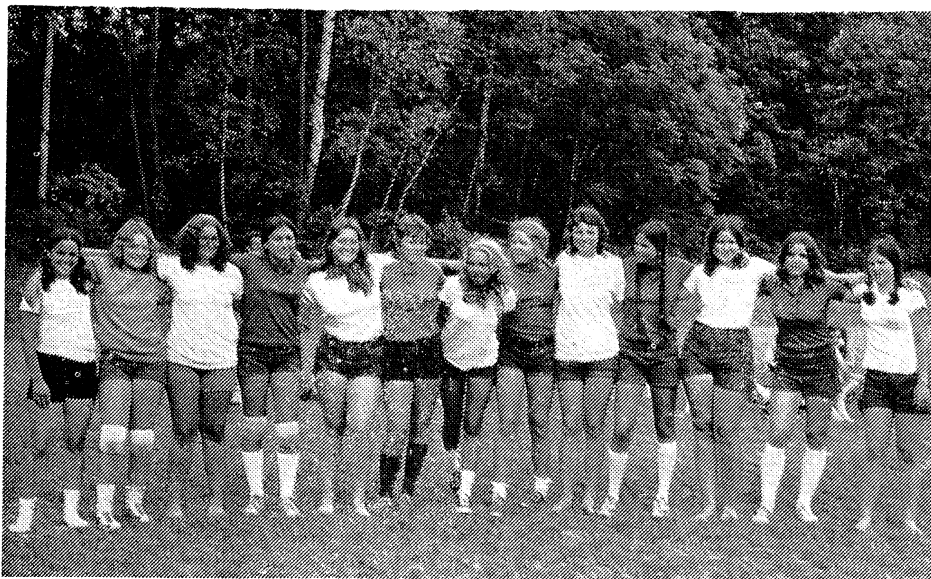
ОДУМ ВІДВІДАВ СУМА

ЗУСТРІЧ ТАБОРЯН СУМА Й ОДУМ-У

Зустріч таборян СУМА та ОДУМ-у на оселі СУМА в Елленвіл, Н.Й.,
12-го липня ц.р.

На фото команди обох таборів під час спільної збірки.

Відбиванкові дружини дівчат СУМА (в білих сорочках) та ОДУМ-у
(в темних) 12 липня ц.р.

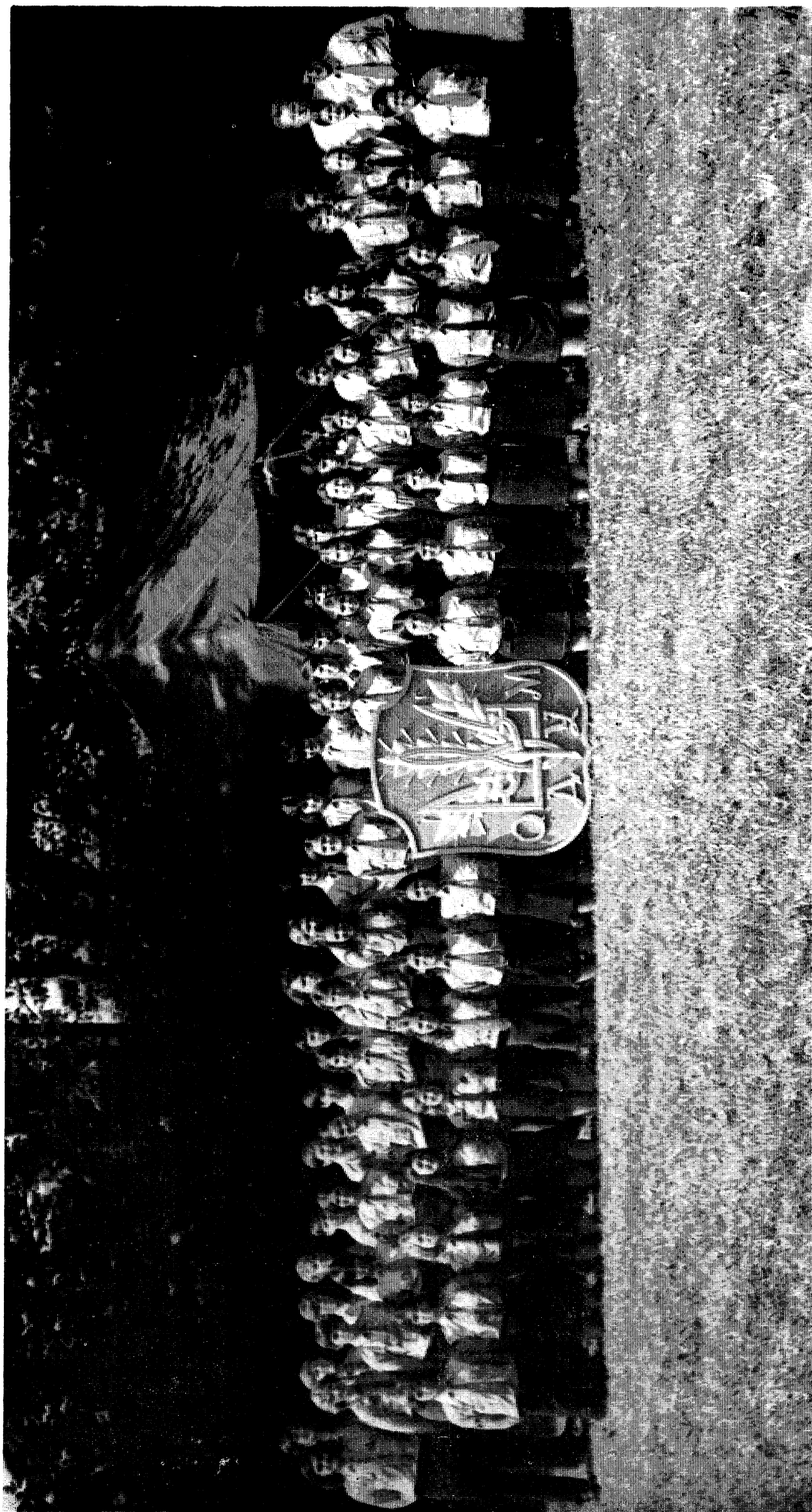
Одумівська команда зліва направо: Галина Скиба, Ірка Баяліцалів,
Сuzана Якута, Оля Луппо, Еля Вовк та Інна Бурко. ОДУМ виграв 2:0.

На одумівській оселі "Київ" в штаті Нью Йорк від 30 червня до 14 липня відбувся Сьомий Табір Виховників ОДУМ-у, на якому було коло 60 осіб молоді з Америки, Канади та Німеччини. Одночасно там були юні одумівці на виховно-відпочинковому таборі, комендантом якого був Антін Філімончук, а комендантом табору виховників д-р Юрій Криволап, голова ЦК ОДУМ-у, професор Мерилендського університету.

Оселю ОДУМ-у відвідав провід СУМА, що таборує неподалік на своїй оселі. Під час цієї зустрічі вирішено відбутися спільні спортові змагання цих двох молодечих організацій — учасників обох таборів. 12 липня автобус та кільканадцять авт з одумівцями святково вбраними вирушили на оселю СУМА. Їх гостинно зустрів провід оселі та вишикувані ряди сумівців. Гостем одумівців від імени сумівської молоді привітав комендант табору Володимир Левенець. Від ОДУМ-у вітав Юрій Криволап: "З нагоди нашої сьогоднішньої зустрічі дозвольте вітати вас від нашої братньої організації — Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ-у). Група, що приїхала до вас сьогодні є учасниками табору виховників для юного ОДУМ-у, доросту нашої організації. Ми приїхали не тільки формально відвідати вас та провести з вами кілька годин товариської зустрічі. Ми приїхали з надією, що обидві наші молодечі організації, СУМА і ОДУМ, почнуть процес зближення між собою, процес, який мав би заціментувати нашу молодь в єдиній меті — посвятити свого життя і праці для нашої батьківщини — України та боротьби за звільнення її з-під довгих років комуністичної неволі. Наша доля однакова. Наші цілі тотожні. Ми бажаємо більших, ближчих і частіших контактів та зустрічей з вами. Ми не бачимо ніяких причин, чому б цього не робити. Ми хочемо провести цю зустріч з вами в дусі дружби українця з українцем, в дусі пошани один до одного, в дусі пошани і співпраці наших моло-

7-Й ТАБІР ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У

Оселя ОДУМ-у "Київ", Аккорд, Н.Й., 30 червня — 14 липня 1973 р.

Команда та учасники табору

Команда: Юрій Криволап — командант, Віктор Войтихів — заступник, Ніна Вусата — заступник, Анастасій Лисий — лікар табору, Тетяна Вовк — писар, Петро Ткачук — старший бунчужний, Ліда Тарасенко — старша бунчужна, Володимир Мурга і Василь Дорошенко — обозні. Інструктори: Ігор Ромас, Олексій Шевченко, Павло Лимаренко, Петро Григоренко, Дарія Лиса. Рої хлоп'ячі: "Сірі вовки", "Чумаки", "Лісова Пісня", "Червоні маки", "Волошки", "Троянди".

дечих організацій. В надії на це, ми простягаємо вам сьогодні нашу руку."

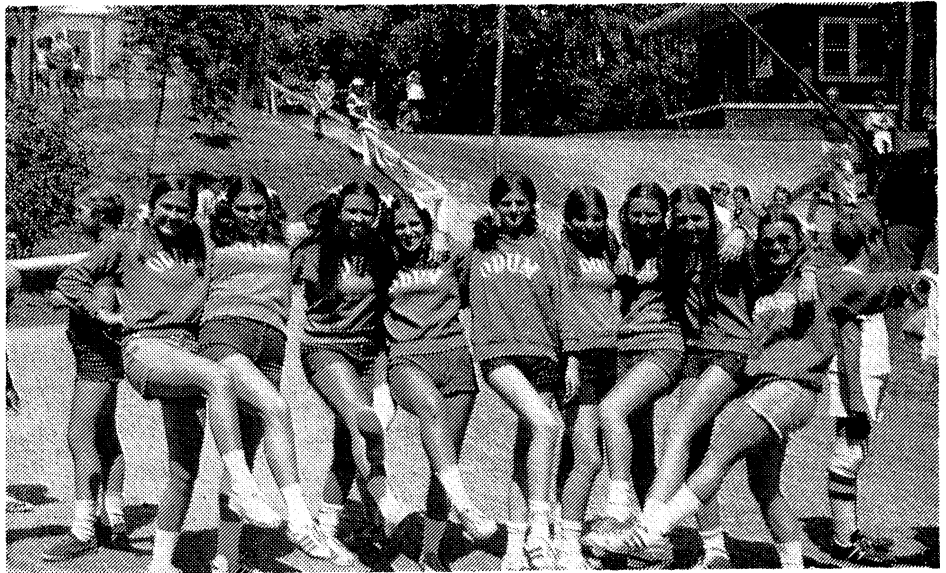
Після привітів й святочної зустрічі молодь почала готуватися до спортивних змагань. Комендант табору СУМА показав провідникам одумівців гарну й зручну для молоді й старшого громадянства оселю СУМА.

На новозбудованій спортивній площі відбулися змагання одумівців та сусімівців. Спершу змагання одумівців та сусімівців. Спершу змагання футболу та відбиванки. Одумівські хлопці й дівчата виграли змагання з відбиванки, а сусімівці перемогли одумівців у футбольних змаганнях. Після змагань сусімівці пригостили одумівців смачним підвечірком.

ОДУМІВЦІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В СПОРТИВНИХ ІГРИЩАХ

У суботу і неділю, 23-го і 24-го червня цього року відбулися Спортивні Ігрища на оселі СУМА в Еленвіль, Нью Йорк. У цих ігрищах брали участь юнаки з таких філій ОДУМ-у: Сомерсет, Філадельфія та Трентон. Також брали участь інші організації, СУМ, Пласт та спортивні товариства.

Почалися ігрища рано в суботу офіційним відкриттям. Юнак Петро Ткачук з філії Філадельфії брав участь в піднесенні прапора, а юнак Андрій Шевченко з філії Сомерсет склав присягу перед Комітетом Спортивних Ігрищ. Після цього усі спортивні дружини пройшли один раз навколо спортивної площі і спортивні змагання почалися. На жаль, тільки шість одумівців брали участь у цих ігрищах. Юнак Андрій Шепель з філії Сомерсет перший брав участь в скоку у височині і взяв друге місце. Пізніше він

ОДУМ! Ра-ра-ра!!! Ми виграли!
"Cheer leaders" одумівського табору під час дружніх змагань дівочих відбиванкових дружин СУМА та ОДУМ-у. Зліва направо: Катя Петруша, Рая Сотник, Євгенія Садова, Галина Коваленко, Маруся Замковець, Лілія Мослан, Катя Подопрігора, Оля Татарко та Галина Разюк.

брав участь в бігу на сто метрів, з усіх дев'яти змагунів він досягнув перше місце. Його час на цей біг — 10.6 секунди. Юнак Віктор Левченко з філії Трентон взяв друге місце в киданні диска — 98 футів. Так скінчився перший день для одумівців. Вечером поїхали назад на оселю ОДУМ-у "Київ", яка приблизно 15 миль від Сумівської оселі і там добре відпочили.

На другий день одумівці встали дуже рано, поснідали і знову поїхали до оселі СУМА. Змагання почалися із запізненням. Десь біля обідньої пори одумівці продовжували легкоатлетичні змагання. Дружина бігунів — Пилип Шепель, Андрій Шевченко, Володимир Сизоненко та Андрій Шепель — взяли третє місце в бігу 4 x 100 метрів.

О четвертій годині великий дощ перешкодив закінчити спортивні змагання. Всі учасники й глядачі спортивних змагань пішли в залю, де відбулася роздача нагород. Одумівці, які одержали нагороди: Андрій Шепель дістав дві медалі, золоту і срібну, Віктор Левченко — срібну медаль

та дружина бігунів — Пилип Шепель, Андрій Шевченко, Володимир Сизоненко та Андрій Шепель — кожний одержав бронзову медаль. На цьому й скінчилися Спортивні Ігрища. Вечером одумівці, сусімівці, пластуни та інші дружини поїхали додому. Ми думаємо, що всі мали добрий час на цих ігрищах і чекаємо на другий рік. Але ми, одумівці, мусимо ще краще приготуватися до наступних Спортивних Ігрищ. Ми легко можемо мати сильнішу одумівську дружину, щоб одержати більше перемог і більше золотих, срібних та бронзових нагород. Одумівці дякують заступникові голови Головної Управи ОДУМ-у, п. Антонові Філімончукові за його допомогу і працю під час цих Спортивних Ігрищ. Без його праці багато цього навіть не сталося б.

Андрій ШЕВЧЕНКО

У хаті кожного одумівця повинен бути журнал

"МОЛОДА УКРАЇНА"

БАТЬКИ!

МАТЕРІ!

Чи Ви вписали своїх дітей до ОДУМ-у?

Якщо ні, впишіть їх негайно!

ЮНІ ОДУМІВЦІ ЧІКАГО ЗДАЛИ ПРОБИ

Впродовж шкільного року, в домі ОДУМ-у в Чикаго регулярно працювали рої юного ОДУМ-у. З найменшим роєм та до-ростом працювали виховниці Віра Коновал та Олена Сербу, яка пізніше працювала з роєм самостійно. З роєм дівчат "Білі айстри" спершу працювала Ліда Тарасенко, а пізніше Віра Коновал. Члени роїв "Білі айстри" та "Лісовики" останні місяці, перед літніми вакаціями, підготовлялися до першої одумівської проби.

Рівночасно дівчата й хлопці з роїв "Білі троянди" та "Тигри", які за віком уже могли бути членами старшого ОДУМ-у, підготовлялися до другої проби юного ОДУМ-у. Перегляд української літератури з ними пройшов Дмитро Грушецький, а українську історію, історію ОДУМ-у, організаційну структуру, статут, правильники, книговодство — Олексій Коновал.

Іспити як для одних, так і других відбулися 16 червня 1973 року. Перша частина іспиту була письмова, а друга усна. Іспитували виховники Віра і Олексій Коновал, Катя Ковальчук — реф. Ю ОДУМ-у філії, та старші виховники Віктор Войтихів та Ліда Тарасенко.

Іспити показали, що майже всі члени Юного ОДУМ-у добре засвоїли пройдений матеріал. Першу пробу здали: Володимир Коновал, Іван Косогор, Юрій Завертайло, Павло Баяльцалів, Тарас Коновал, Ігор Костен, Лариса Яскевич, Ліда Луппо, Віра Павленко, Наталя Коновал, Галя і Маруся Луппо, Орися Завертайло, Іра Луппо та Алла Донченко.

Другу пробу здали й переведені до старшого ОДУМ-у: Галя Скиба, Оля Іващенко, Оля Луппо, Ірка Баяльцалів, Василь Мирутенко та Леонід Кулінченко.

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

Майбутнє "Молодої України"
залежить також і від Тебе!
Приєднуй нових передплатників
"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!

ВИХОВНО-ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР ОДУМ-У КАНАДИ

Цього літа, як і попередні роки, молодь ОДУМ-у провадить свій літній час в різних таборах: на оселі ОДУМ-у "Київ" в штаті Нью Йорк, в Сіблей Стейт паркові в штаті Міннесота, на першому таборі ОДУМ-у в Англії та на оселі "Київ" коло Торонто, в Канаді.

Цьогорічний одинадцятий табір Юного ОДУМ-у Канади тривав від 15-го до 29-го липня і був присвячений містові Полтаві. В таборовому журналі, який зредагувала колегія, очолена Наталкою Сандул, подано такий уривок вірша про Полтаву:

Полтаво! Милішого міста
не знаю,
Зустрів тебе, коханий краю,
Йду, поспішаю садом пишним
І вже уся ти у мені.
Де горда Іванова гора,
Там на зеленому узвишші
Твоя спалахує зоря.
Ввесь день вулицями блукаю
Полтаву древню пізнаю,
Полтаву — дівчину шукаю,
Наталку — подругу мою.
Полтава... Я на круглій площі
Мов зачарований стою,
І чую пісня як полоще
Красу зачленану твою.

На обкладинці 27-сторінкового журнальчика подано герб Полтави — козак з рушницею на плечі, нижче якого перехрещені пернач і булава. В середині журналу, на цілу сторінку, довкола малого герба Полтави, розміщені такі гасла: Слава Полтаві, Полтава — місто старинне, місто козацьке, Полтава перлина України, Полтава — місто пісень, Мова Полтави — мова народу, Полтаві 800 років, Полтавський полк — слава козацької України, Полтава — місто Котляревського, Полтава живи ще 800 років, Многая літа, Полтаво!

Кількість молоді на таборі ОДУМ-у Канади щораз збільшується. Цього року її було 141 особа. Вони розлілялися на рої, що називалися: "Метелики", "Фіялки", "Червоні маки", "Соняшники", "Лісова пісня", "Золоті орли", "Тайдамаки", "Січові

стрільці", "Молоді козаки" та "Чорноморці".

Комендантом табору перший тиждень був Олександр Харченко, а Іван Данильченко — другий тиждень, Леонід Сотник і А. Терентів — заступниками, Галя Радюк — бунчужною, а Петро Ткачук — бунчужним.

Упродовж двох тижнів праці, гри, купелі, подорожів, мандрівок відбувалися також гутірки на різні теми, які провадили: Віктор Войтихів, Сузана Якута, Петро Сандул, Галя Радюк, Петро Ткачук, Павло Лисик, Дмитро Якута, Федір Шевченко, Олександра Строчук, Певний, Л. Ліщина, Наталка Сандул, Галя Скиба, Катя Подопрігора, Володимир Мурга, Рая Сотник та Галя Кротенко.

Від 22 до 29 липня в системі табору Юного ОДУМ-у Канади відбувся семінар Товариства Одумівських Приятелів, керівником якого був Леонід Ліщина. В семінарі взяли участь багато членів ТОП-у з Лондону, Ст. Кетеринс, Торонто та Ошази.

ОКО

ОДУМ В АНГЛІЇ

З метою охопити українізуючими впливами ту українську православну молодь, яка з певних причин не могла чи не хотіла вступати в існуючі вже в Англії молодечі організації СУМ і Пласт, та спостерігаючи швидкий розвій новоствореної філії ОДУМ у Німеччині, минулого року чимала група православних українців в Англії прийшла до переконання, що філія ОДУМ-у конче потрібна також і на Британських островах.

Тому що в минулому вже не раз лунали заклики про потребу створення ОДУМ-у в Англії, але з певних причин не було вжито конкретно-практичних заходів у цьому напрямі, ця група українців рішила наперед простудіювати всі можливості і щойно опісля братися за реалізацію задуму. Ще минулого року було пороб-

лено перші підготовчі кроки. Знайшовся меценат, який радо погодився уступити безкоштовно на перший рік-два чималу ділянку власної землі в мальовничій частині на півдні Англії для літнього таборування. Знайшлися також ентузіастичні справи, які охоче погодилися внести по сто і більше фунтів на придбання власної ділянки землі на правах пайовиків. Зроблено провізоричний реєстр дітей, чиї батьки погодилися вписати їх до ОДУМ-у. Також створено Ініціативну групу, члени якої проживають у всіх кутках Англії. Налагоджено зв'язок з Центральним Комітетом ОДУМ-у, звідки вже прийшли допоміжні матеріали, інструкції, поради, виховні підручники тощо. Тепер підшукується вчителів музики, танцю, української мови. Також зголосилися перші добровольці для технічних робіт у таборі. Отже, справу зрушено з місця.

Духовними опікунами цього шляхетного діла погодилися бути Голова Генерального Управління УАПЦ митр. прот. С. Богатирець та Член Єпархіяльної Ради Соборноправної о. М. Пишненко. Ініціативна Група ласкаво запрошує інших отців допомогти чи сприяти цій справі.

Ініціативна група — І. Барта, А. Бондаренко, В. Бендер, А. Борисенко, Г. Бичок, І. Великодний, В. Дмитренко, І. Довгоп'ят, В. Косий, С. Маренко, І. Михайлюк, І. Пізюра, В. Пилипенко, І. Рибалка, І. Слюсарчук та М. Штунь — постановила відбутися перший одумівський табір в Англії від 28 липня до 11 серпня для молоді від 8-ми до 16 років.

Ініціативна група в скорому часі скличе основуючі збори Товариства Одумівських Приятелів, на яких будуть обговорені питання пов'язані з далішим розвитком ОДУМ-у в Англії. Оформлення управи ОДУМ-у і самої організації буде зроблене на таборі.

Створення ОДУМ-у в Англії не спрямоване проти СУМ-у та Пласту, а виключно з метою повернути в українську орбіту тих дітей, які інакше випадуть з еміграційного українського балансу.

ХРОНІКА

ПАНАХИДА ПО ЖЕРТВАХ ГОЛОДУ

На заклик Секретаріату СКВУ відзначити 25 березня ц.р. як день всенародної жалоби по СЕМІ мільйонах жертв, які загинули від страшного голоду в 1932-33 роках, в Українській Православній Церкві Святого Вознесіння м. Мейплвуд, Н. Дж., США, була відправлена панахида.

Її відправили от. прот. Ф. Шпаченко, який прибув з консисторії разом з настоятелем цієї церкви от. І. Наконечним. Співав хор під диригуванням п. П. Шварко.

На панахиді було багато мирян та гостей, членів молодечої організації ОДУМ та товариства Прихильників УНР, які прибули з прапорами.

Підносилися молитви до Всевишнього про спокій душ батьків, матерів, братів і сестер та неповинних діточок, що з вини московсько-комуністичного окупанта передчасно лягли в могилу. Низько схилялися прапори, з чорними стрічками. Біллю наповнювались серця молящих, сльози появилися не в одного, пригадуючи ті роки жорстокого насильства над безборонним українським людом. По панахиді, на прохання о. Івана, переведено збірку на бідних, вдів і сиріт в Європі.

Після панахиди члени ОДУМ-у, біля церкви роздавали всім прохожим летючки (в англійській мові), в яких розповідалось про жахливу трагедію голоду 1932-33 рр., і збирали добровільні датки на потребу Червоного Хреста та зокрема на акцію оборони засуджених в Україні.

В неділю 24-го червня ц.р. в парафіяльній залі церкви Св. Вознесіння відбулися жалібні сходи, присвячені 7-ми мільйонам жертв, які загинули від голоду в 1932-33 роках. На цих сходинах очевидець голоду, який у тих роках учився в одному із сіл на Полтавщині К. С., з якого від голоду помер батько і дві сестри, розповів присутнім про страхоття, яке було в тому і в сусідніх селах восени 1932-го і

на весні 1933-го року. Він навів ряд прикладів, як з свого особистого життя, так і з життя тамашнього селянина-колгоспника.

Голод був зорганізований з метою знищити український нарід. Твердження деяких осіб про те, що голодом хотіли більшовики загнати українців до колгоспного ярма, не відповідає дійсності, бо гинули всі — і ті, що не були в колгоспі, і ті, що вже були в ньому.

І тоді, коли мільйони українських селян в страшних муках вмирали від голоду в хатах і на полі, по городах і смітниках, на вулицях міст і в селах, з радіоголосників по всій країні лунало: "Життя стало краще, життя стало веселіше".

Згадуючи ці страшні події в їх 40-ву річницю, мимоволі насувається питання: Чи може українська нація, український народ забути про цей геноцид, свідомо вчинений лютим ворогом Москвою? Чи може він примиритися з хижаким, який заміряється його знищити? Чи може кров, пролита нашими воюючими в боротьбі за свою власну державу, висохнути, не залишивши жадного сліду? Ні!

Ми не можемо примиритися з ворогом, який загнав на смерть мільйони наших людей і ще тепер тримає в тюрмах, на засланнях і в бжевільнях тисячі чесних українців лише за те, що вони люблять свій нарід, свою квітучу Україну, свою рідну мову, традиції і культуру.

Ми повинні горіти ненавистю і жадобою помсти до Москви, а не шукати з нею зближення чи будьякого компромісу. Ідея Української незалежності мусить бути чиста і не сплямана.

І, не зважаючи на те, якою дорогою піде чи вже йде світова політика у відношенні до найбільшого ворога людства — Москви, ми мусимо триматися того, з чим більшість із нас ішла в світ, на еміграцію, мусимо боротися за повернення волі і незалежності нашому народові.

Західні держави йдуть на братання з Москвою, щоб не допустити до атомової війни, в якій може загинути вся наша планета. Ми ж не маємо зброї і хочемо змінити окупаційну безбожниць-

ку, узурпаторську владу на владу українську, справедливу, де не було б переслідування рідної мови, культури, релігії. Мусить бути вперта, послідовна боротьба різними засобами як на рідних землях, так і на еміграції за права і волю для нашого народу, за Самостійну Соборну Українську Державу.

Ті, які згодні йти на примирення з ворогом, включно з визнанням УССР як української держави, добровільно складають наші прапори, окроплені кров'ю найкращих синів і дочок українського народу. Ми ж ніколи не станемо на коліна і не проситимемо у ворога ласки для нашого народу, як не стають ті відважні, що поневіряються по мордовських концтаборах. Наші прапори мусять високо маяти на щоглах, а не лежати в архівах. З ними йшли в бій за Українську Державу наші батьки й брати, з ними підуть в слушний час ті, кому дорога своя Батьківщина і свій нарід.

К. Степовий

КАРАВАН '73

23 червня 1973 року в Торонто почався "Караван". При катедрі святого Володимира відкрився перший раз Полтавський павільйон. У щойно відновленій залі була розставлена робота скульптора Магденка, яка приваблювала багато глядачів, розвішані українські килими, картини художника Ів. Бельського і побільшені знімки з Полтавщини, розкладені вишивки, писанки, різьба. Катедра також була відкрита для відвідувачів. По стінах святині висіли знімки церков на Україні, вивішено також одяг, в якому правлять священники та владики. Розпис церкви відмалював худ. Л. Денисенко. У павільйоні працював ресторан, де жінки у вишиваних блюзках подавали українські страви.

Концерти відбувалися у гімнастичній залі, яка була відновлена для "Каравану". На стінах залі висіли величезні ілюстрації із "Енеїди" Ів. Котляревського, намалювала їх Марійка Шкурка. У цій залі щогодини відбувалися концерти, на які були запрошені:

одумівська танцювальна група "Веснянка", під керівництвом Миколи Балдецького, хор "Молода Україна" з бандуристами під керівництвом п-ні Валентини Родак, тріо "Троянди", та тріо "Червона Рута". Виступаючи 6 разів у суботу 23 червня, група танцюристів переконалась, що підлога у цій залі заслизька, доказом цього можуть бути наші синяки. На перший наш виступ не прийшло багато людей. Але то й добре, бо ми ще не розтанцювалися. Найкраще ми танцювали п'ятий раз о годині 8:30 вечора. Усі наші перші виступи були найжвавіші, бо ми не були змучені, але завжди було мало людей, а на останні два всі ми були помучені, але було найбільше людей. Завжди було багато оплесків, але танцюристам було найкраще, коли люди вставали і кричали "ще, ще". Публіка нам влаштувала овації 8 разів. Танцюристи горді таким досягненням. "Караван" 1973 тривав 9 днів, одумівська танцювальна група "Веснянка" виступала 5 днів.

Найкраще враження на мене зробили відвідини нашого павільйону возного, княжни і принцес з павільйону "Одеса". Гості з "Одеси" привітали "полтавчан" з відкриттям нового павільйону. Возний "Полтави" інженер Віктор Гетьманчук привітав гостей за старим козацьким звичаєм. Шкода, що наші фотоматори не схопили зворушливого моменту, як віталися княжни "Одеси" й "Полтави". Після відвідин гостей з "Одеси" відвідали Полтаву гості з "Києва" й "Коломиї". Багато людей побувало у "Полтаві", але найвизначніший гість був достойний міністер Іван Яремко з дружиною. Інші значні люди, що відвідали "Полтаву", були пан Бойчук, радний міста Торонто та мер Етобіко пан Флін.

"Караван" влаштовують 5 років підряд. Із тих п'яти років український павільйон "Київ" тричі отримав першу нагороду за найбільшу кількість гостей. Цього року також виграв український павільйон "Коломия". Усіх павільйонів в Торонто було 52, з них українських 4 — "Київ", "Полтава", "Коломия", "Одеса".

У наступному році "Караван" триватиме два тижні. Танцюристи не дуже радо прийняли цю вістку, бо треба танцювати 5-6 разів денно.

У середу 27 червня з нагоди "Каравану" відбулися на радіо станції CHIN спеціальні радіопередачі. Українські передачі тривали 4 години. Перша програма, пластунська, почалась о 6-й годині вечора. Годину пізніше почалась одумівська. Диктором на цій програмі був Віктор Ліщина. Віктор мав інтерв'ю з Марійкою Шкуркою, яка намалювала картини у концертній залі, та з Олексом Головатим, заступником возного "Полтави", який розповів загально про павільйон. Поміж інтерв'ю грала гарна українська музика.

"Караван" робить велику користь українцям тим, що показує чужинцям нашу культуру. "Караван" дає можливість українській молоді гордитися своїм українським походженням та виявити любов до українського мистецтва. "Караван" показує українське життя та життя інших етнічних груп. Я думаю, якщо більше людей будуть заохочені відвідувати різні павільйони, то це запевнить успіх "Каравану".

Віра ХАРЧЕНКО

РОДИННА ХРОНІКА

РАДІСНА ПОДІЯ

Двадцятого травня 1973 року в родині Івана Ємця народився син Микола. Новонародженого сина охрестили 3 червня ц.р. в українській православній церкві св. апостола Луки в місті Сиракюзах в штаті Нью Йорк. Після христин відбувся родинний обід, який приготувала А. Ємець, бабуса Миколи. Під час смачного обіду куми — Надя Трач і Леонід Ємець, представник журналу ОДУМ-у "Молода Україна" в Сиракюзах, запропонували в честь новонародженого Миколи перевести збірку на пресовий фонд "Молодої України". Зібрано 15 доларів. Новонародженому Миколі побажаймо щастя, здоров'я і всього найкращого, а батькам радості і втіхи.

ОДРУЖЕННЯ Д. СПІВАКА ТА О. ЮЩЕНКО

Родинна хроніка української громади в Лондоні, Онт., збагатилась у суботу, 19 травня 1973 року, весіллям молодих одумівців—Дмитра Співака з Лондону й Ольги Ющенко з Торонто. Таїнство шлюбу довершив о. М. Дебрин в Укр. Православній Церкві, у супроводі гарного співу хору, в присутності родини й численних гостей. Весільний почот — 6 пар дружок і друзів (всі — одумівці), старости й свашки добре дотримали нашої традиції і це створювало велику врочистість українського православного шлюбу.

Друга весільна частина відбувалась в гарно удекорованій залі Українського Центру, при старанно прибраних столах, з короною, свічками, квітами тощо. За успішний порядок весільної гостини відповідали 4 свашки (п-і: І. Шевченко, Г. Жидовка, К. Корнієнко й М. Микитенко) і 4 старости (п.п. І. Данильченко, І. Шевченко, Ол. і М. Жидовки). На порозі залі зворушливо вітали повінчаних молодят їхні батьки, а в залі численні гості — лондонці й прибулі з різних місць Канади й США.

Розпочата молитвою весільна вечерея переходила за всіма правилами врочистості, з многоліттями, привітаннями тощо. Господар урочистості п. І. Данильченко — уміло й щиро вітає всіх, знайомить з головним столом, батьками — рідною й здалека прибулими гостями, а головне — з так добре дібраною молодою парою. Ольга — це старша донька п-ва Миколи й Марії Ющенко, поважних громадян при катедрі св. Володимира в Торонто, при якій молода Ольга належно виховалась, віддано працювала в ОДУМ-і, аж до переходу до каледжу й zatrudнення в Лондоні, а тепер і на сталий побут; Дмитро — це шанобливий і діловий син п-ва Миколи й Ольги Співаків, знаних своєю заповзятістю й жертвенною активністю громадян при Українській Православній Церкві й взагалі в Лондоні; тут він, перейшовши виховання при рідній Церкві й організації, — по навчанні в каледжі готується до праці при батьківському підприємстві. Обоє молодята віддано працюють виховниками при Юному ОДУМ-і, організації, яка й звела їх на щасливу путь одруження.

З привітаннями виступали: батько й мати, молодого, його дід — п. І. Жидовка, батько молодої, о. Настоятель М. Дебрин, о. Гр. Філь з добродійкою — як земляк молодої, та старший боярин Гр. Яремченко. Були прочитані писемні привіти, включно від рідних з України. Всі висловлювали щирі побажання молодят і надію на нову українську родину, здатну перейняти в майбутньому права й обов'язки нашого життя поза межами батьківщини. Бо у захваті веселости можна переочити поважність справи, а саме одруження нашої молоді, від якого у великій мірі залежить наша майбутність тут. Про це щасливе почування, особливо батьків, зворушливо висловились п-ні Ольга, мати молодого. Молодята Дмитро й Ольга дякували всім за все. По молитві подяки весілля відбувалося за всіма українськими звичаями: з музиками, танцями, веселістю, зустрі-

Дмитро і Ольга Співаки

чами земляків, друзів скитальщини, обдарованням молодят та щедрою гостинністю батьків, дідусів-бабусь.

На другий день у вужчому колі рідні й друзів з такою ж щедрою гостинністю відбулись традиційні весільні поправини. Тут поздоровляли батьків з успішним одруженням їхніх дітей та висловлювали їм признання за добре виховання дітей.

Як звичайно, при цій нагоді, на заклик п. І. Данильченка, переведено збірку на рідну пресу, в загальній сумі \$115, з чого на пресфонд журналу "Молода Україна" призначено \$55.00. Всім жертводавцям щира подяка, батькам бажаємо потіхи з дітей, а молодят — Дмитрові й Ользі щасливого родинного життя, на многі літа!

ПРИЯВНИЙ

РОЗМАЇТОСТІ**ЧАС — ЦЕ ГРОШІ**

В одному з ресторанів НДР заведено такий порядок. Тільки-но офіціант узяв замовлення у відвідувача, вмикається годинник на столі, як під час шахового турніру. Якщо відвідувач змушений чекати понад 15 хв., він не платить за їжу.

ІНСТИТУТ МЕРЕЖИВА

Празький Інститут мережива — єдиний у світі. Тут навчаються в'язати, ткати, вишивати. Поряд з давніми ручними способами освоюються нові, з допомогою машин. Цікаво, що серед студентів Інституту чимало юнаків.

ПРОДУКЦІЯ... МУЗЕЮ

Польський Музей паперового виробництва приступив до... виготовлення паперу. Його виробляють давнім способом на унікальних машинах XVII ст. Кількість місячної продукції — понад 400 кг. Цей папір витрачається головним чином на запрошення, екслібриси тощо.

СТРУЖКИ — В БРИКЕТАХ

Оригінальний пристрій для вибраційного брикетування стружок винайшли польські конструктори. Тепер відходи на металевих заводах завдають менше клопотів, їх стало зручно транспортувати на переплавку.

"СЛОВНИК ГРОМАДЯНСЬКИХ ЗНАНЬ"

У Польщі видано вельми цінний "Словник громадянських знань". Книга має 1000 статей і 384 ілюстрації, присвячені актуальним народногосподарським проблемам. Словник користується великим успіхом у читачів.

КОЛЕКЦІЯ ОФІЦІАНТА

Офіціант кафе Ян Скотак (Чехословаччина) довгі роки колекціонує рекламні картонні кружальця від пивних кухлів. Цікаво, що вдома дотепний офіціант обвішав ними стіни кімнат. Екземплярами своєї колекції Ян Скотак обмінюється з іншими любителями, надсилаючи рекламні кружальця, як візитні картки, по пошті.

НАЙКРАЩІ УЧНІ

Міжнародний Союз для дослідження навчання в середніх школах при допомозі ЮНЕСКО зібрав сто мільйонів анкет учнів і учителів з таких країн: Західна Німеччина, Астралія, Бельгія, Чиле, Великобританія, Фінляндія, Франція, Угорщина, Індія, Іран, Ірландія, Ізраїль, Італія, Японія, Польща, Нідерланди, Нова Зеландія, Румунія, Швеція, Тайланд, США.

Сто мільйонів анкет було зібрано з 21 країни, від 250 тисяч учнів і їхніх учителів, з 3.100 шкіл. Збирали сім років. Головні висліди анкет такі: найкраще вчаться учні з родин освічених батьків, з родин, де є бібліотека, хлопці краще навчаються, ніж дівчата.

Дівчата краще вчаться у мішаних школах, ніж у спеціально дівочих школах. Діти заможних батьків краще вчаться, ніж діти з бідних родин. Ані фільми, ані телевізія не впливають позитивно на успіхи учнів. Зате майже всі найкращі учні радо читають "Камікси" і взагалі гумористичні твори!

ГУМОР

Дружина художника-абстракціоніста — свій подрузі:

— Ми з чоловіком цілком пасуємо одне до одного. Він малює, а я готую обід. А потім ми відгадуємо, що кожний з нас хотів зробити.

**

Композитора Россіні запросили до видатного паризького мецената. Там був поет Альфред де Мюссе, якого гості просили прочитати щось із його віршів.

Мюссе прочитав щойно написану ним поему.

Підійшовши до Мюссе, Россіні запитав його:

— Чиї вірші ви тільки що читали? Хто автор?

— Ваш покірний слуга, — відповів поет.

— Пробачте, — серйозно заперечив Россіні, — але мені здається, що я ще школярем вчив їх напам'ять і досі добре пам'ятаю.

Без жодної помилки композитор повторив поему і тим надзвичайно здивував поета.

Россіні засміявся і, по-дружньому потиснувши руку Мюссе, промовив:

— Заспокойтеся, дорогий, вірші справді написали ви, це моя незвичайна пам'ять дозволила мені так з вами пожартувати.

**

Турист із Техасу, якого гід привів до Ейфелевої вежі, здивовано подивився на нього і сказав: — Я тут вже восьмий раз і бачу, що нічого не змінилося. Мабуть, нафти так і не знайшли...

**

Турист-американець взяв таксі і просить шофера показати йому монументи Парижа. Приїхавши до Пантеону, шофер пояснює: "треба було 25 років, щоб збудувати цю будову".

— У нас, — каже американець, — таку будову закінчили б за шість місяців.

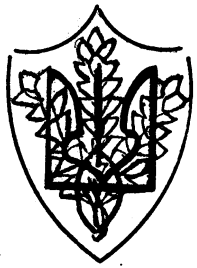
— Щоб збудувати Нотр-Дам, потрібно було 200 років.

— У нас збудують за один рік, — каже американець.

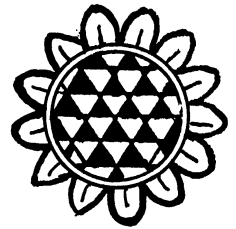
Перед Лувром, американець запевняє, що в Нью Йорку такий палац збудували б за три місяці. Проїзжаючи повз Триумфальну Арку, американець запитує:

— А це що таке?

— Не знаю! — відповів шофер. — Треба запитати тутешніх жителів. Вчора цієї будови не було!

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Роман ЗАВАДОВИЧ

КІТ І ПЕС

ПІСНЯ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Українська молодь
все співати любить,
мов в садку вишневім
пташка навесні;
пісня, рідна, мила,
пестить і голубить
українське серце
в дальній чужині.

Пісне незабуття,
пісне срібнокрила!
Хоч ти давня — гарна,
вічно молода,
в тобі віщі чари
і краса, і сила,
ти, немов цілюща
в джерелі вода.

Хто тебе співає,
не забуде мови,
мови славних предків,
прадідів, батьків,
ти йому приносиш
років хвиль дніпрових
і ланів пшеничних
молитовний спів.

Тож сяй між нами,
пісне квітко-зоре,
щобечи нам ніжно
пташкою в гіллі,
понад сірі гори,
понад сине море
принеси нам подих
рідної землі!

СВЯТО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Цього року свято Т. Шевченка в Лондоні організував КУК.

В інсценізації "Молодий Тарас", яку підготував о. М. Дебрин, взяли участь одумівці В. Співак, А. Тищенко, А. Гончаренко, К. Гончаренко, Г. Різанець. На закінчення свята голова КУК подякував одумівцям за гарне виконання інсценізації. Я дуже люблю грати у виставах.

Володимир Співак, Лондон

Було це чи не було, а зустрілися якось кіт і пес.

Пес цілий день гасав луками, допомагав пасти, а ввечері гарно повечеряв, що там дав йому господар та й уклався спати.

От кіт і питає у пса:

— Скажи-но мені, як це так: життя твоє клопітне, а їси ти всмак і спиш добре. А я от живу в теплі, без турбот, а проте не маю ні спокійного сну, ні смаку до їжі.

А пес і каже йому:

— Попрацюй, побігай, а тоді вже обідай. Поробиш усю роботу — то й поспиш в охоту.

ЛЕДАЧИЙ І ДВІЧІ ЛЕДАЧИЙ

Жили собі два ледарі. А втім, майже не жили: з лінощів вони ледве розмовляли, ледве дивилися, ледве слухали, ледве-ледве думали і зовсім нічого не робили.

Одного разу лежали вони в клуні на соломі, а хтось узяв та й підпалив клуню. Полум'я розгорілося, почало ледарям п'яти припікати. Тоді один з них кволим голосом протяг:

— Горю-ю!

А другий, не повертаючи голови, тихо промовив:

— Голубе, гукни, будь ласка, й за мене: "Горю!"

ЛІТНІ ГРИ

В кінці червня наш гурток одумівців в Ошаві взяв участь у параді Онтарійських літніх ігор. Також були різні національності. Ми маршували в одумівських уніформах. На українській плятформі красувалася селянська дерев'яна (рублена) хата під солом'яним дахом. Навколо хати був тин, росли соняшники і маки. На плятформі грали музики для наших танцюристів. В Ошаві були різні павільйони, а українських аж п'ять. Королевою вибрали українку Дарію Стецик.

Анатолій Лисик, Ошава

ЗАКІНЧЕННЯ ЗИМОВОГО СЕЗОНУ

У суботу, 16-го червня ц.р. Юний ОДУМ закінчив зимові заняття 72-73 року. На закінченні було 65 дітей, всі в уніформах. Спочатку всі одумівці, батьки й гості заспівали марш ОДУМ-у, "Ми об'їхали землю навколо". Розпочав програму п. Ліщина словом про працю одумівців протягом сезону. Потім, починаючи з роя найменших "Ластівки" аж до роя найстарших "Конвалії", кожний рій мав свій виступ. Оповідали про працю свого роя, співали пісні і відгадували загадки. Після цього група молодих танцюристів під проводом п. Миколи Балдецького затанцювала два танці. Тоді п. Лебединський мав слово про "Першу пробу", яку кожен рій мав. "Перша проба" — це іспит про ОДУМ, журнал "Молода Україна" та історію України. Як перейшли іспити, то дістали маленьку відзнаку (на правому боці) з нагоди святкування ювілею "Полтави". Після смачної перекуски бандуристи ім. Гната Хоткевича під керівництвом пані Валентини Родак заграли нам 7 пісень. Так закінчився наш одумівський рік. Літом відпочиваємо, а восени знову за працю.

Ліля Корнієнко,
рій "Червоні маки", Торонто

БАТЬКО-БАНДУРИСТ

Мій тато грає на бандурі в капелі бандуристів імені Т. Шевченка. А брат мого дідуся Григорій Китастих — диригент цієї капелі. Мій тато часто виступає на концертах. Недавно їздив по багатьох містах США і Канади. Минулого року виступав у Вашингтоні, коли приїжджав президент Ніксон. Мій тато учить хлопців грати на бандурі у нашій церкві в Детройті. Я також вчуся грати на бандурі. Я дуже люблю, як ми з татом граємо на бандурах.

Олександр Китастих, 10 років

ПРО МІНІ ГОЛФ

Приємним заняттям для юних одумівців у Лондоні був мініатюрний голф, який влаштували виховники Дмитро Співак і Федір Шевченко.

Хоч день випав дуже холодний, гра була така завзята, що ми того холоду не відчували. Найкращим грачем виявився Володимир Співак.

Ця гра нам подобалась і ми будемо просити наших виховників, щоб давали нам нагоду більше грати.

Андрій Тищенко, Лондон

ТАБОРУВАННЯ В АКОРД

Дисципліна на таборі виховників була суворою. Інспекція бараків була дуже пильна.

Таборовики слухали уважно наказів коменданта д-ра Ю. Криволапа і його дуже поважали.

Накази його виконували сумлінно, бо кожний старався перейти курс виховника. Бунчужна Л. Тарасенко і бунчужний П. Ткачук також були вимогливі. Табір закінчився величезною ватрою, веселими співами і народними танцями. Офіційне закриття відбулося в суботу 14 липня 1973 р. з винагородами щасливих нових виховників Юного ОДУМ-у. З Ст. Кетеринс були: В. Бобро, Т. Токар, Л. Лупул (хлопці), А. Лупул, Г. Кротенко (дівчата).

Олександра Лупул,
Ст. Кетеринс, Онт.

Розв'язка головоломки у ч. 214

"На хвилях зелених тремтять
Червоні іскри блискучі
І яким огнем миготять,
Мов блискавка з темної тучі".

Це уривок з вірша Лесі Українки "Вже сонечко в море сіда".

Відповіді на загадки в ч. 214

1. Правда. Батьківщина. 2. Перед матір'ю.
3. Людина. 4. Парасоля.

Головоломку прочитали і загадки відгадали: П. Степура, О. Звірховський, З. Бобро, В. Співак, Т. Гандза, В. Красиловець, В. Гандза, В. Борисенко, В. Чумак, М. Жаботинський, В. Петруша, М. Богуславська, Л. Дрозд, В. Ситник, Л. Кипкало, Л. Токар, Л. Дрозд, І. Роговський, А. Стрижовець, Л. Лупул, П. Сандул, Ю. Щоцька, К. Скрипа, О. Китастих, В. Ліщина.

Відповіді на питання "Фізика в природі"

1. Ялина росте на вогкому ґрунті і коріння її знаходить досить вологі близько поверхні. Воно широко розростається навколо дерева, але не йде вглиб. Сосна, що росте в сухих місцях, змушена шукати воду на більшій глибині. Коріння її глибоко йде в землю, тому вона більш стійка.

2. Коли раптово висмикуємо рослину, коріння його не встигає зрушитись і стебло відривається. Коріння бур'яну, що залишилося у ґрунті, швидко проростає знову.

3. Пружне волосся на підшві ніг зайця продовжує час гальмування під час стрибка і тому послаблює силу удару.

4. Тертя риби об руки мале, тому вона висковзує з рук.

3 НОВИХ ВИДАНЬ

Діма. **Зустріч років.** Поезії. Нью-Йорк. 1973. США.
Анатолій Юриняк. **Справжня наречена.** Комедія в 3-ох діях. (З життя української молоді на американському континенті). Друге перероблене видання. Лос Анджелес. Каліфорнія, 1972. США.

Петро Росенко. **Велика людина** та інші твори. В-во "Любисток". Торонто, Канада. 1973.

Пластовий Шлях. Орган пластової думки. Виходить щотижня три місяці. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Ч. 2 (37), стор. 79, 1973. Торонто, Канада.

Kultura. Szkice, opowiadania, sprawozdania. Wydawca: Instytut Literacki. Paryż, France. N. 5/308, Str. 159. 1973.

The New Review. A journal of east european history founded by Semen O. Pidhajny. Published by Alexandra Pidhajny. Editors: M. Mladenovic — McGill University, Oleh Pidhajny — Auburn University, Nicholas Lypowesky — Managing Editor — University of Toronto Library. Vol. XIII, No. 1-2 (50-51). June 1973. Pages 96. Toronto, Canada.

Українське козацтво. Квартальник Українського Вільного Козацтва. Рік X. Редагує колегія. Ч. 3 (25), липень-вересень 1973. Стор. 44. Чикаго, США.

Життя і школа. Незалежний орган українського вчителства та батьків у вільному світі. Двомісячник. Видавець і редактор д-р В. Луців. Рік XIX, ч. 2 (142), березень-квітень і ч. 3 (143) травень-червень 1973 р. США.

Вісті із Сарселю. Неперіодичний бюлетень Акції-С. Наукове Товариство ім. Шевченка в Європі. Ч. 15, червень 1973, Париж-Мюнхен.

Українська бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі. Інформаційний бюлетень. Рік XV, ч. 30, травень 1973. Франція.

Українське Православне Слово. Орган Української Православної Церкви в США. Рік XXIV, ч. 6 червень і ч. 7-8 липень-серпень 1973. Саутс Баунд Брук.

Світло. Український католицький місячник. Видають ОО. Василіяни. Рік XXXVI. Ч. 6 (606) червень і ч. 7-8 липень-серпень 1973. Торонто, Канада.

Євангельський Ранок. Український християнський кварталник. Детройт. США. Ч. 1081-1083 квітень-червень 1973. Стор. 16.

Наше життя. Місячник. Видає Союз Українок Америки. Філадельфія, США. Рік XXIX, ч. 5 травень і ч. 6 червень 1973.

Наша батьківщина. Літературно-науковий та громадсько-політичний журнал. Видавець Сидір Кравець, Маунтейн Дейл, США. Рік XII, ч. 283-284 січень-лютий 1973.

Крилаті. Журнал українського козацтва. Рік XI. Видає колегія. 24 стор. Брюссель, Бельгія. Ч. 5 травень і ч. 6 червень 1973 р.

Юнак. Журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Рік XI. США. Ч. 6-7 (118-119) червень-липень.

ALEX ELECTRIC LTD,
ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario

Tel: 439 - 6747

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

“МОЛОДА УКРАЇНА”

з радіовисильні

CHIN НА ХВИЛЯХ FM-101

в Торонто, силою 50 000 ват

КОЖНОЇ СУБОТИ

о 6:30 вечора

Керівництво:

Головна Виховна Рада ОДУМ-у
в Канаді.

**

Майбутнім ми маримо, а сучасним гордуємо:
ми прагнемо до того, чого немає, і нехтуємо тим,
що є, так ніби минуле зможе вернутись назад, або
напевно мусить здійснитися сподіване.

Готуйсь. Журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Рік XI. США. Ч. 6-7 (191-192) червень-липень.

Мітла. Журнал гумору і сатири. Виходить щомісяця. Видає Ю. Середяк. Буенос-Айрес, Аргентина. Ч. 3 (283) і ч. 5-6 (285-286).

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,
LONDON, ONTARIO
(Pre-mix concrete)

ДОБІРНИЙ, ФАХОВО ПРИГОТОВАНИЙ

О Б І Д

З ПОВНОЮ ОБСЛУГОЮ,
ДЛЯ ВЕСІЛЬ, БЕНКЕТІВ
та інших прийнять

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS
and OTHER RECEPTIONS
"THE BEST TREAT
and SERVICE"

Call 766-7471

J. WASIUK

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

вітальні, спальні, їдальні,
холодильники, пральні
машини, електричні і
газові печі, телеві-
зори, радіо.

423 COLLEGE STREET

Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

Професор запитує в студента:
— Чому ви так хвилюєтеся?
Боїтеся моїх запитань?
— Та ні, професоре, я боюся
своїх відповідей.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Воскобийник Іван, Філадель- фія, США	\$10.00
Скоп Олександр, Ля Мека, Каліф., США	10.00
Лисик Юрко, Ошава, Канада	6.00
Вусата Ніна, Монреаль, Канада	5.00
Сарнавський П., Лонгвіл, Квебек, Канада	5.00
Осовський Микола, Чикаго, США	5.00
Косовська Ніна, Чикаго, США	5.00
Шаблій Микола, Арлінгтон Гайтс, Ілл., США	5.00
Кайдан Іван, Сeven Гілс, Огайо, США	5.00
Гурський Петро, Челтенгем, США	5.00
Демиденко Ілля, Рочестер, США	5.00
Гурська Тамара, Торонто, Канада	4.00
Богуславський Петро, Клівленд, США	3.00
Ромас Ірина, Монреаль, Канада	3.00
Глушко Степан, Торонто, Канада	3.00
Матвіїв-Аллінсон Ніна, Лондон, Канада	2.00
Шкурят Євгенія, Монреаль, Канада	2.00
Тухар Григорій, Філадельфія, США	2.00
Я. Н., Фокс Рівер Гров, США	2.00
Савчук Євгенія, Мілвел, Н. Дж., США	1.00
Букач Михайло, Філадельфія, США	1.00
Шанда П., Торонто, Канада	1.00
Нечай Михайло, Монреаль, Канада	1.00
Збірка на поправинах по весіллі Дмитра і Ольги Співаків, Лондон, Канада	55.00
Із заповіту св. п. Івана' Костенка, Сан Дієго, Каліф., США, переслала Людмила Толмохов	25.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Родак Петро, Торонто, Канада 1
Вусата Ніна, Монреаль, Канада 1
Вусата В., Монреаль, Канада 1

Жертводавцям і прихильникам
"М. У." щира подяка!

Ред. й адмін. "М. У."

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 JANF STREET

Toronto 9, Ontario

*24-годинна скоро і солідна
обслуга!*

Чищення і направа форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: 766-3040

Обслуга гарантована!

Е. Д У М И Н

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів
НА ОСІННІЙ СЕЗОН
як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

Учень відповідає:

— Кістяк утримує нас на но-
гах. Якби не було кістяка, то м'я-
со весь час падало б на землю.

♦♦

Малий Івась натирає салом сті-
ни школи. Його питають:

— Нащо ти це робиш?

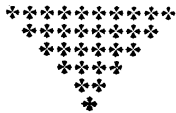
— Щоб її собаки з'їли, — від-
повів Івась.

♦♦

Тато сидить за столом, снідає
і заглядає в часопис. Малий си-
нок зібрався вже в школу й пе-
ред виходом із хати просить та-
та, щоб той заглянув у часопис і
подивився, чи їхня школа не зго-
ріла?

Ціна 60 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:
MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

ПЕРЦЯ УКРАЇНСЬКА ОПАЛОВА ФІРМА

FUTURE FUEL OIL LTD. & SERVICE STATION

945 BLOOR STREET WEST
Toronto, Ontario

24-ГОДИННА СОЛІДНА
І СКОРА ОБСЛУГА!

*Чищення і напруга форнесів
безплатна.*

Скористайте з доброї нагоди
і замовляйте оливу в нас

Наші телефони:

Tel. Office: 536-3551

Tel. Night: 762-9494

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить до **7%**
за заощадження
- Малі і великі, особисті
і моргеджові позики
- Життєва асекурація
на ошадження до \$ 2.000
позички до \$10.000
- Особисті чеки; чеки для
подорожуючих
- Оплата за газ, електрику,
воду і телефон
- 22 роки на службі Рідного
Народу.

**ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ!
ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ в
SO-USE (TORONTO)**

CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St., Toronto 2B, Ont.

Branch Office:

3338 Lake Shore Blvd.,
Toronto 18, Ont.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ

БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО - ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ
В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

що нараховує понад 24 тисячі членів і понад \$8,500.000.00
членського майна.

Український Робітничий Союз має добірні найновішого типу поліси забезпе-
чення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів.
Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму укра-
їнському народові морально і матеріально в його стремлінні визволитися з
чужого поневолення і здобути самостійну, соборну, демократичну Україну.
Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спор-
товим справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, україн-
ським студентам у вищих школах. Видає свій, демократичного напрямку
часопис-тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та
англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх
українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим
розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному
природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою
в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н. Й.

Головний осідок УРСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U. S. A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649